

Taxa postală
plătite în num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Barón L. Pop (v. Brau)
Telefon: 477. Előfizeté-
sre Havonta 110, negyedévre
300, egészévre 1200.
Földre: Havonta 1, negy-
edévre 6, egészévre 24.
Külföldre: Havonta 1, negy-
edévre 6, egészévre 24.
Külföldre: Havonta 1, negy-
edévre 6, egészévre 24.
Külföldre: Havonta 1, negy-
edévre 6, egészévre 24.

kedvel

kedvel

fleur
UDR
VII

ns a bajor
áron

Az osztrák-baj
indenburg Hüt
ók öt lövést a
gyalogezred h
eter síjárórés
eter távolság
ezt megelőző
nárvonálhoz,
síjárór egy t
an esett ossz
Münchenből
a határinceide

miniszter
bolgár füg
vezésének
angoztatt

Musanoff be
pviselőház ü
ndott. Hang
ségét és a
val hajlan
sen rendsz
négyhatal
majd ráte
a külföldi
sára és fel
külföldi álla
megbeszélés
relnök kijel
az irányba
gő kérdése
k meg. A
jelentette
lyan stádi
deje a tet
tok köles

leány
Dodswor
gények ir
ró, hazája
összere
bb képvise
nes darab
amit er
tról a me
fest. A
füzve csu
az Új
és portó
ett vagy

Lapkiad
Strada E.
Telefon:

masetter Robert
Budapest
1933. 11. 25.

KELET

SIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmegtelen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Márton Ernő. Felelős szerkesztő Jánosi Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hódosi Ernő, Str. Matei Millu 13.

Vasárnap, 1933 november. 26.

5694. ÉV
KISZLÉV 8.

XVI. ÉVF.
266 SZÁM.

Rabindranath Tagore és a harmadik birodalom

A diesőséggel teljes Harmadik Birodalom élet-halál harcban áll az egész civilizált világ közvéleményével. Kormányzati rendszer soha még nem találta magát szembe olyan osztatlan ellenszennvel, mint a hitleraj.

Hasztalan igyekszik elhithetni Hitler és Göbbels az elbódított német tömegeket, hogy a hitlerizmus ellen a harcriadót ki zárólag a zsidók és a marxisták fújják, az igazság az, hogy a világ szellemi arisztokratái között egyetlen egy sem akad, aki Hitler mentiségére egyetlen jó szót hozott volna fel.

Még a pronoszírozottan reakciós angol, vagy francia ideológusok is elhárították maguktól a hitlerizmussal való közösséget.

Sanghaitól Sanfranciskóig az emberiség minden kulturcentrumában pontosan egyformán vélekednek arról, ami ma Németországban történik.

Most Rabindranath Tagore a hindu nép legnagyobb poétája szólalt meg Bombayban és jelentette ki, hogy az amit Németországban a zsidókkal eslekeszenek, a világtörténelem legnagyobb barbársága és embertelensége.

Igy gyűlnek össze a világ minden sar kától a vándlok és szerkesztik meg az em beri lelkiismeretnek azt a vádiratát, amely előbb-utóbb elsőprij helyéről a Harmadik Birodalmat.

A fia jóvátétele

Nemcsak a Biblia, hanem a tudomány is hirdeti, hogy az atyák vétkei hetediziglen bosszút állanak a gyermekeiken.

Megtörténik azonban az is, hogy az atyák vétkei — talán előbbi atyák egészséges vérenek visszahatásaképpen — a fiuk, talán már a második generáció fiai expialják, teszik jóvá.

Richard Wagner, a zseniális német zeneköltő, talán legfőképpen azért, mert tudását és érvényesülését zsidóknak köszönhetette: antiszemita eszméket hirdetett. Sarlatán és korlátolt utódjai: a hitleristák talán éppen ezért hivatkoznak rá annyiszor és annyi előszeretettel és buta hálkodással.

Siegfried Wagner, a nagy zeneköltő unokája, aki Párizsban él, most bátor és emelkedett nyíltsággal teszi jóvá híres nagyapja vétkeit.

Mindenekelőtt nevétségessé teszi nagyapja antiszemitizmusát, — mely nyilvánvalóan irigységből fakadt — azzal a megállapítással, hogy a nagyapja második felesége — zsidó származású volt.

És Hitler, az intranzigens fajvédő, ennek a fajtisztán asszonyinak unokáját akarja feleségül venni!

Micsoda ironiája a sorsnak és mely bizonyítéka a hitlerizmus tragikomikus humbugjának!

A Wagner-unoka azonban még mást is mondott.

Azt mondotta, hogy a hitlerizmus: gics.

Ezt a találó jelzőt még senki sem alkalmazta erre a politikai „alkotásra”, holott igen jellemző, talán legjellemzőbb az összes jelzők között.

Wagner Siegfried azonban műtörténész és van érzéke minden alkotás, akár a politikai alkotások megfelelő értékelésére is.

Ismeri a művészi alkotások sarlatánjainak természetét és ismeri a politikai sarlatánizmus természetrajzát.

Wagner Siegfried nyilatkozata döntő jelentőségű, nemcsak a hitlerizmus megítélésében, de az antiszemitizmus lényegének feltárázásában is.

Sarlatánok, betegek, ostobák, morálisanitk világnézetűek, amely éppen azért olyan ragályos, mert krunk nyüzög a defektált és korlátolt emberek tömegétől.

Wagner Siegfried jóvátette zseniális nagyapja tévelygését; mondhatnók, hogy tulságosan is jóvá tette azzal, hogy volt bátorsága kimondani a lesújtó igazságot.

Többórás közelharc a pascani állomáson a karhatalom és a vasgárdisták között

Kedden jelenik meg a hivatalos lapban a moratórium hatónapos meghosszabbításáról szóló rendelet

Dem. Dobrescut visszahelyezik Bukarest főpolgármesteri székébe

Bucuresti-Bukarest, nov. 25. (Az Új Kelet tud.) A Baia megyei Lespes községben tegnap hetivásár volt. A Vasgárda választási propagandistái ezt az alkalmat használták fel arra, hogy a városkában összegyűlt parasztok között propagandát fejtsenek ki. A felsőbb hatóságoktól kapott utasítások értelmében a csendőrök azonnal közelbelettek és a városka azonnali elhagyására szólították fel a légionáriusokat. Ezek különböző halálindulókai intonálva, fegyverrel a levegőbe lőttek, majd az állomásépület irányába visszavonultak. A csendőröknek sikerült eközben 12 ezer választási manifesztumot elkobozni tőlük.

Revolverek vasuti jegy helyett. Mint utóbb kiderült, a vasgárdisták felkaptak az első vonatra és Pascani felé vették utjukat. Midőn a kalauz vasuti jegyüket kérte, a vasgárdisták revolverrel fenyegették meg. A kalauz, miután hűbába próbálta meg leszállítani őket a legelső állomásnál, telefonon jelentést tett a pascani állomásrendőrségnek. Amidőn a vonat a pascani állomásra befutott, az állomásrendőrség már teljes készenlétben várta őket. A vasgárdisták leugrottak a még mozgó vonatról és az állomásépület elsőszálya éttermében barikádozták el magukat.

összerombolták az étterem egész berendezését, betörték annak ablakait. A csendőrök könnyfakasztó bombákat dobtak a vasgárdisták közé, akik végül néhány órai közelharc után megadták magukat.

A rendbontásban résztvevő tizenöt vasgárdistát, élükön N. Cantacuzinóval a szervezet biaiamegyei listavezetőjével erős feledet mellett Faltienben kísérték és ott átadták az ügyészségnek.

Dobrescut visszahelyezik Bukarest élére

Bucuresti-Bukarest, nov. 25. (Az Új Kelet tud.) Vasárnap, vagy hétfőn jelenik meg a minisztériumi döntés, amellyel Dem. Dobrescut, Bukarest főpolgármestere visszahelyezik méltóságába. Mint ismeretes, a liberális kormány néhány nappal ezelőtt felfüggesztette tisztségéből Dobrescut és ügykezelése ellen vizsgálót indított be. Ez a vizsgálat nem tudott terhelő adatokat produkálni Dobrescut ellen, aki öt esztendő óta áll a főváros élén, kivételesen nagyvonalú tevékenységet fejtve ki ezen idő alatt.

Bucuresti-Bukarest, nov. 25. (Az Új Kelet tud.) A Monitorul Oficial keddi számban közli a királyi dekrétumot, amely a legutóbbi konverziós törvényben megállapított és október 15-én lejárt általános moratóriumot 1934 március elsejéig meghosszabbítja.

Bucuresti-Bukarest, nov. 25. (Az Új Kelet tud.) Az autonom erdőpénztár (Caps) igazgatósága körrendeletben hívja fel a pénztár ügykörébe tartozó tisztviselők figyelmét arra, hogy a kormány nem tűri, hogy a tisztviselők anarchikus jellegű politikai akciókban vegyenek részt. Ezen utasítás megszegését a legvégső szigorral fogják szankcionálni.

Közelharc a pályaudvari étteremben

Ezt a stratégiai pozíciót hosszas tárgyalások ellenére sem voltak hajlandók feladni. A hatóságok a közelben levő Jasiából kértek segítséget. Azonnal csendőrökönként indultak teherautókon Pascani felé. A csendőrök körülvették az elsőszályu éttermet és megadásra szólították fel a vasgárdistákat. Ezek ismét lövöldözni kezdtek, miközben

Ami még átszervezendő...

Lehet, hogy keveset adott az országnak a nemzeti parasztpárt négyéves uralma, de a kevésből, amit adott, áldásos volt a rendőrség átszervezése.

De valamit úgy átszervezni, hogy az tökéletes, csak papíron lehet.

Legalább is Romániában, másképpen nem is tudnók elképzelni.

Mert ha jó is az intenció, hibás a végrehajtás.

Ez a politikai és anyagi érdekektől futott ország nem bírja el az átszervezést, mert az politikailag érdekelt személyek érdekeibe ütközik.

De ha legalább politikai szempontok miatt nem sikerült teljesen, erkölcsi szempontok miatt sikerül'nie kellett volna.

Mert ha az átszervezés előtt akadtak Nichita urak, akik a rendőrgégnység parancsnoki posztját töltötték be és közben békés utasok fosztogatásával foglalkoztak, azt mondtuk volna: a mult esőkevénye.

De Gyergyószentmiklóson ma történt. Ma. öt évvel a rendőrségi törvények jog erőre emelkedése után, amikor az átszer-

vezés az egész vonalon már régen lezajlott.

A rendőrpáncsok ur ellopott ötvenhatezer lejt. Hat hétig ő maga vezette a nyomozást a tettesek kézrekerítésére, de nem sikerült elfognia a tettest.

Mig nem aztán a szomszédos város rendőrpáncsok le nem leplezte.

Leplezte és letartóztatta. Erre aztán Nichita ur kijelentette, hogy az ötvenhatezer lejt ő lopta el ugyan, de a pénzt megosztotta a rendőrkapitánnyal.

Csak ennyi történt Gyergyóban.

Lehet, hogy Nichita ur hazudik és a főnök nem kapott a pénzről.

De nem is ez a lényeges. A fontos, hogy Nichita ur megtette.

Öt évvel a rendőrség átszervezése után. Amikor mindenkit átszűrtek a becsületes ség és megfelelőség rostáján, amikor nagy garral behírdették, hogy csak egyetemet végezt ember lehet rendőrfőnök és más hasonló átszervezésekkel erősítették a rendőrség intézményét.

Ez az átszervezés alighanem még átszervezésre szorult. De semmiesetre sem úgy, hogy aki Gyergyóban lopott, az majd elkerül Caracalba rendőrfőnöknék.

VILÁG TÜKRE

A francia kormányválság

Október 27-én éjjel alakult meg a Sarraut-kormány és ma hajnalban, pontosan négy hétre rá a pénzügyi javaslát tárgyalása alkalmával meg is bukott. 1932 májusában ült össze a jelenlegi francia kamara óriási baloldali győzelem eredményeként és azóta ma éjjel a negyedik francia kormány bukott meg. 1932 májusában vette át Tardieu-tól Herriot a kormány vezetését és egészen decemberig vitte az ügyeket amikor is az amerikai kölcsön esedékes részletének törlesztése kérdésében a kamara jelentős többsége ellene fordult. Utána Paul Boncour következett, aki azonban két hónapig sem tudta tartani magát és elbukott Cheron pénzügyminiszter kibontakozási tervein. Paul Boncour után Daladier jött, aki februártól október végéig vezette a kormányt és nyolc hónap után szintén amitatt volt kénytelen lemondani, mert a jobboldal összefogva a szociáldemokrata párttal, leszavazta a kormányt a költségvetés megingott egyensúlyának helyreállítására irányuló tervét. Daladier után alakított kormányt Sarraut, akinek sorsát ugyancsak a pénzügyi tervek peccsételték meg, amelyekkel szemben ezuttal is a jobboldali pártok és a szocialisták vonultak fel zárt egységben.

A deficitbe került francia költségvetés egyensúlyának helyreállítására irányuló faradozások alig másfél esztendő alatt négy radikális párti francia kormányt döntöttek meg, mind a négy alkalommal a jobboldal és a szociáldemokrata párt szövetkezésének segítségével. Hiszen már az Herriot ellen állást foglaló kamarat is nagyban befolyásolták azok az aggodalmak, amelyek a deficit árnyékát a Tardieu kormány távozásakor előrevetették. 1932 májusában, mint már annyiszor, a francia közvélemény a radikális párt és a szociáldemokrata párt koncentrációs kormányát várta, a szociáldemokrata párt azonban ezuttal is elutasította a kormányban való részvételre vonatkozó ajánlatot. Ez volt az oka annak, hogy az 1932-es francia kamaraól alakult kormányokat utolért a harmadik köztársaság majdnem valamennyi radikális párti kormányának sorsa, hogy ha pénzügyi terveivel a szociáldemokrata párt érdekeit, vagy programját értenteni kívánta, a jobboldal nyomban felsorakozott — saját programjuk érdekei ellenére is — a szociáldemokrata párt mellé, hogy a radikális párti kormányt megbuktathassa.

A francia radikális párt politikailag tragikus helyzete állandóan abban nyilatkozik meg, hogy a francia kispolgárlatkozik meg, hogy a francia kispolgárdékében álló pénzügyi terveit nem tudja tető alá hozni, mert a francia magtőke és a franciaországi munkásság pártja nyomban felvonul ellene. Az igazalom, amely e pillanatban a Sarraut kormány bukásának hatása alatt Párizst elfogta, némileg hasonlít ahhoz az igazalomhoz, amely az 1924-i kartellgyőzelem nyomán kialakult radikális párti kormányok sorozatos bukása után Poincaré koncentrációs kormányának megalakítására vezetett.

Régi, bevált taktikája a francia jobboldalnak, hogy a radikális párti kormányok sorozatos megbuktatásával felidézett politikai krízis következtében beálló gazdasági és pénzügyi krízis zavarában a baloldali többséggel rendelkező parlamenttel elfogadtatja a koncentrációs vagy esetleg a tiszta jobboldali kormányzatot. A francia radikális párt a jobboldali pártokat ebben a taktikájában nem tudja megzavarni, még arra a kétségbevonthatatlan tényre való hivatkozással sem, hogy a költségvetés egyensúlyának megzavarása a legtöbb esetben éppen a jobboldali kormányok működésének következménye. Az 1924-ben feloszlott jobboldali parlament jelentős deficitet

Párizsi utolsó divat:

OTTOMAN-SATIN
MONNA-VANNA

Sikerült, Hölgyeim, hogy Önöknek ugyanebben az időben és azzal a selyemmel szolgáljon a

GALLIA

amelyet most ősszel Párizsban hordanak,
rendkívül olcsó árban.

Gyári lerakat: CLUJ, STRADA GENERAL NECULCEA 2.
(Renner palota.)

hagyott maga után, viszont az 1924-től 1928-ig terjedő kartellparlament pénzügyi gesztója felesleggel zárult, az 1928-1932-es jobboldali parlament pedig ismét jelentős deficitet produkált.

A Sarraut-kormány bukása következtében jelentkező izgalomhoz ezúttal nagy mértékben hozzájárul az is, hogy Franciaországban is már hónapok óta tapasztalható egy jobboldalról, mint baloldaltól, ha nem is jelentős mozgolódás, amely általában a parlamentáriszmus, részleteiben pedig a jelenlegi francia alkotmány megreformálására irányul. A szociáldemokratákon kívül a nemrég megalakult neoszocialista párt, jobboldalról pedig Tardieu követeli erőlyesen az alkotmány reformját. A francia radikális-párti körökben attól tartanak, hogy a

sorozatos kormánybukások után az elnök előbb utóbb kénytelen lesz jobboldali kormány megalakításával próbálkozni, amely azután feloszlana a parlamentet és az elrendelt választásokon nagy erővel menne bele a választási agitációba azzal a jelszóval, hogy a francia radikális párt képtelenség mutatkozott a kormányzásra s ennek következtében többséget kaphatna, ami módot nyújtana esetleg Tardieunak az alkotmányreformra vonatkozó tervje megvalósítására.

A Sarraut bukásával megnyílt kormányválság tehát politikai válsággá súlyosodhat Franciaországban, nem beszélve arról, hogy a költségvetés egyensúlyának helyreállítására irányuló fáradozások sikerelensége a pénzügyi krízisen keresztül a frank pozícióját is veszélyeztetheti.

Amerika és Anglia egész zsidósága tiltakozik a palesztinai bevándorlás korlátozása ellen

Az amerikai zsidóság nemzeti segélykonferenciája kétféle millió dollárt akar felhozni a német zsidók javára. Az angol Board of Deputies is harcot indít az angol kormány palesztinai politikája ellen

New York, november 25. Az Egyesült Államok minden részéből egybegyűlt ezer delegátus részvételével nyílt meg a német zsidók ügyében összehívott nemzeti segélykonferencia. Az értekezlet elhatározta, hogy két millió dollárt fog felhozni a német zsidó segélyezés céljaira. A konferencia egyik határozatában a palesztinai helyzettel foglalkozik és a legerélyesebben tiltakozik a kormány Palesztina-politikája, illetve a bevándorlási korlátozások ellen, melyeknél egyáltalán nem vettek tekintetbe a diaszpóra zsidó tömegeinek és különösen a német zsidóknak égető emigrációs szükségleteit.

London, november 25. Jewish Board of Deputies, az angol zsidók képviselő-testülete tegnapi ülésén kizárólag a palesztinai bevándorlás kérdésével foglalkozott. A Board of Deputies Palesztina-bizottságának elnöke, dr. Izrael Feldmann kijelentette, hogy a beszerzett információk alapján a Palesztina-

bizottság igen komolyan látja a bevándorlási korlátozások által előidéztet helyzetet. A Jewish Agency munkája nem minden tekintetben kielégítő. Meg kell találni a hibák forrásait és meg kell erősíteni a Jewish Agencyt, hogy hathatósan tölthesse be funkcióit Palesztinában.

I. London, Leonard Stein, Lazarus és P. Horowitz az angliai zsidók tiltakozását és rosszallását juttatták kifejezésre a bevándorlási korlátozások ellen és hangsúlyozták, hogy ezek az intézkedések ellentmondásban állnak azokkal az ígérettel, amelyekkel Anglia a zsidó nemzeti otthon ügyében tett a zsidóságnak. Ezek a korlátozások alkalmasság lehetnek arra, hogy az egész helyzetet megrendítsék Palesztinában. A Board of Deputies felhatalmazta a Palesztina-bizottságot, hogy alaposan megvizsgálja a helyzetet, és javaslatokat tegyen a további lépésre vonatkozólag.

Három kolozsmegyei legény agyonverte a falu rémét.

azután önként jelentkeztek az ügyészségen, nehogy a csendőrök elverjék őket

Cluj-Kolozsvár, november 25. Tegnapelőtt Catină községben nem messze Kolozsvártól egy középkorú férfi hullájára bukkantak. A hulla felismerhetlenségig össze volt zúzva. A falusiak értesítették a helybeli csendőrséget, ahonnan nyomozást indítottak a tettes kézrekerítésére, mert a hullán talált sérülésekből kétségtelenül meg lehetett állapítani, hogy bűntény forog fenn.

Két nap ki hiába nyomoztak a tettes után. Annyit sikerült megállapítani, hogy a halott Domokos Pavel falubeli

parasztal azonos. A mai nap folyamán az eddig rejtélyes gyilkosság hirtelen megoldódott. A kolozsvári ügyészségen jelentkezett három Catină községbeli legény: Szabó János, Popean István és Popean Simon. A három legény bejelentette, hogy a két nap előtt megtalált Domokos Pavelt ők ölték meg. Eleinte azt hitték az ügyészség, hogy három megbomlott agyu legény nyel állanak szemben, akik magukra akarnak vállalni egy tettet amit nem is követtek el.

A három legény azonban röviden elmondta, hogy már régen készültek eltenni láb alól Domokost, mert az egész falu retteget tőle. Kötelkedő ember volt, de senki nem mert vele szem beszállani, mert roppant erejéről volt híres. Eddig még nem adódott alkalom, hogy a falu rémétől megszabaduljanak. Most azonban összebeszéltek hárman, este meglesték Domokost, amint ittasan hazatárolgott a kocsimájból. Először körülnéztek, hogy nincs-e a környéken valaki. Mikor látták, hogy egész kihalt a környék, utána lopták és bittal hátulról többször fejbeütötték. Az ütések következtében a szerencsétlen ittas ember a földre hanyatlott. Mikor a három gyilkos legény látta, hogy a rettegett kötelkedőtől már nem kell tartaniuk, bittal a felismerhetlenségig szétverték a már mozdulatlanul fekvő ember fejét.

Az ügyészség elrendelte mind hármas letartóztatását. Amikor a három legény elmesélte a gyilkosságot, meglepetten kérdezték tőlük, hogy mi in-

Select Muzgó Mégis szép az élet

megható film, főszerepekben:
Gustav Fröhlich és Anna Bella

Hétfői kezdettel DOLLY HAAS
legújabb elsőrangú vígjátéka:

Csunya lány

díftotta őket arra, hogy önként jelentkezzenek.

Nem a lelkiismeret furdalt bennünket — választották —, mert nem sajnáljuk Domokos Pavelt. Azért jelentkeztünk, mert feltűnt, hogy a csendőrök kezére kerülünk, akkor alaposan elvernek minket.

A délutáni órákban még tart a három gyilkos legény kihallgatása.

Wagner Richard unokája giccnek mondja a hitlerizmust és kijelentette, hogy Wagner Cosima zsidó származása

Wagner Siegfried megtagadja nagyapja antiszemizmusát és tiltakozik Hitler sógorsága ellen

Párizs, november 25. Wagner unokája, Siegfried egy kis párizsi penzióban lakik, műtörténész, szegény és harmincöt éves.

Egy francia újságíró felkereste és megkérdezte tőle, hogy milyen pártalású?

— Nem tartozom egy párthoz sem — felelte —, de érzésben a szociáldemokratákhoz húzok.

— Mi a véleménye a horogkeresztes rendszerről?

— Röviden csak annyi, hogy: giccs.

— Igaz-e, hogy Hitler kancellár el akarja venni az ön hűgát?

— Nem nagyon örülnék neki. Családomban már van egy pángermán, nagybátyám, Huston Steward Chamberlain, azt hiszem ez elég egy családban. Különbösen is figyelmeztetni kellene a horogkereszteseket, hogy nagyanyám, Cosima Wagner nem tiszta árja származású, ereiben a Bethmanok vére csergőzik.

— Mit szol hozzá, hogy nagyatyját Németországban a horogkereszt előhangosának tekintik?

— Lehet. De nagyatyám utolsó éveiben már egy kissé rendszertelenül írogatott.

Anglia kívánatosnak itéli a közvetlen német-francia tárgyalásokat

Sir John Simon külügyi expozéja az angol alsóházban

London, november 25. Az alsóház tegnapi ülésén a trónbeszéd feletti vita folyamán sir John Simon angol külügyminiszter hosszabb külpolitikai expozé mondott, amelynek során kimerítően foglalkozott a leszerelés kérdésével. Azt hangoztatta, hogy a világnak választania kell a szabályozott és a szabályozatlan fegyverkezés rendszere között. Anglia az előbbi rendszer bevezetése mellett van s el is fog követni mindent abban az irányban, hogy megfelelő eredményt lehessen elérni. Németországot nem lehet megérteni az al — mondotta az angol külügyminiszter —, hogy nélküle folytassák a tárgyalásokat s a kész megegyezést tegyék elébe.

Németországot tárgyaló félnek kell tekinteni, nem lehet egyszerű parancs-csal a németekre leszerelési egyezményt ráerőszakolni.

Anglia már tett lépéseket a leszerelés ügyében megindítandó diplomáciai tárgyalások ügyében. Angol kormány-résztől közölték ezenfelül Párizsban azt is, hogy Anglia kívánatosnak itéli a francia-német közvetlen tárgyalásokat is s kész előmozdítani azok előkészítését.

A kormány örömmel vette tudomásul Hitler több ízben kijelentéseiből a

nemzeti szocialista Németország bekészandékait. Folytatni fogják a leszerelési megegyezés elérését célzó erőfeszítéseket.

Berlin, november 25. Sir John angol külügyminiszter tegnapi alóházi beszéde rendkívül kedvező hatást tett Berlinben. A lapok örömmel üdvözlöik az angol állásfoglalást és annak a megegyeződésüknek adnak kifejezést, hogy most már a francia-német közvetlen tárgyalások nem késhetnek sokáig. Hivatalos német helyen is teljes megegyezéssel fogadják az események újabb fordulatát.

Megérkeztek az összes „Bata”
sár- és hócipők
Nagybeesü ve-
vőimet prompt ki tudom szolgálni
L. GOIDL
a „BATA”-üzemek
egyedüli viszont-eladója egész
Nagyrománia területén.

Kérjen örölt sőt és kristály cukrot

csakis olyan papírzsákokban, mint a cementzsákok. A papírzsákok erősek, tiszták, áthatlanok és olcsóbbak, továbbá megóvják tartalmukat a nedvségtől és sok más előnnyel is bírnak.

KÖVETELJEN TEHAT CSAKIS PAPIRZSAK CSOMAGOLÁST!

A
ma

Daladier

Párizs, november 25. Párizs, november 25. számban szocialista meg, amelyben kívánja a hatalmát válság megoldása során a következők meg Lebrun Malvy, de Chappaire, Leon Blum, riot, Tardieu és A jobboldali rják, hogy a kor többség, hanem a Erélyeskező minis s a nemzeti egysé

Kétféle
köv

Nemária

Berlin, november 25. nem teljesen árja részvény állampolg sége... Az ember kezében a géppel asian olvassa az a kozik a német sz oldaluságán. Az in ien, amelyet a fu sajtó számára rend sely és megdermed minc, vagy negyve sche Gesellschaft t diája pereg le. Ige

A legnagyobb egyesület eddig el lyezése volt. Bár is nokai nemesszivi táns papok, vasker háborus kitüntetés meglelt urak, nem madtak, Senkit és vuk kiáltás volt a kormányzat nemze a mai Németország katasztrófái továb azok maradnak, ak dozatkozás fia anna vérezték a világhá reájuk, a kereszté ben nevelkedettek foltot.

Az új egyesül háttérre van. Német százezer zsidó él, mely a német lakos

Az üde nő
pu

A francia szocialisták maguknak követelik a hatalmat

Daladier, Chautemps, Bonnet a valószínű miniszter-elnök-jelöltek

Párizs, november 25. A Populaire mai számában szocialista manifesztum jelent meg, amelyben a párt a maga részére kívánja a hatalmat, Egyébként a kormány válság megoldását célzó kihallgatások során a következő vezetőpolitikusok jelentek meg Lebrun elnök előtt: Caillaux, Malvy, de Chappedeaine, Maurice Ordinaire, Leon Blum, Bienvenu Martin, Herriot, Tardieu és Barthou.

A jobboldali reakciós lapok hangoztatják, hogy a kormányválság nemcsak a többség, hanem a parlament válsága is. Erélyeskező miniszterelnököt követelnek a nemzeti egység kormányának megalakítását.

Dezignátásra a következő nevek állnak előtérben: Daladier, Chautemps, Bonnet.

A Journal de Geneve szerint a franciaországi tőkések között nőttön-nő az infláció veszedelemé miatti nyugtalanság. A nemzetközi piacokon tömegesen kínálnak francia frankot. Pénzügyi körökben a Banque de France aranykészletének újabb lényeges csökkentését várják, mert a francia vevők aranyra váltják a megvásárolt francia valutát. A franciaországi tőkemenekülési hullámot a francia állam háztartás válságának kiélesedése okozza.

Kétmillió német szervezkedik és követeli vissza németiségét

Nemárja keresztények tragédiája Hitler harmadik birodalmában

Berlin, november 25. „Nem árja vagy nem teljesen árja származású német keresztény állampolgárok Birodalmi Szövetsége...” Az ember mosolyogva forgatja kezében a géppel írott meghívót, kíváncsian olvassa az aláírók nevét, elcsodálkozik a német szervezkedési hajlam sokoldalúságán. Az információk összegyűjtésén, amelyet a furcsa nevű egyesület a saját számára rendezett, megfagy a mosoly és megdermed a kíváncsiság. Harminc, vagy negyven ember előtt a Deutsche Gesellschaft termében milliók tragédiája perog le. Igen, millióké...

százalékát teszi, eltörpül a „keresztény nemárják” száma mellett. A Hitler-uralom fajelmélete körülbelül kétmillió állampolgári választott ki a német népközléséből. Lehet, hogy még többet. Pontos számok még nincsenek és nem is lehetnek soha. A „keresztény nemárják” újonnan keletkezett társadalmához mindazok tartoznak, akik fajtiszta eredetüket egészen a nagyszülőikig, sőt a legújabb rendelkezések szerint a dédszüllőkig nem tudták kimutatni.

A kitasítottak között híres nevek

Néhány példa, melyet a szónokok felvetettek, mindennél jobban illusztrálja a helyzetet. A mai Németországban nem számít németeknek többé a híres Richthofen bárói család számos tagja, akiknek neve a német történelemmel elválaszthatatlanul összefonódott, nem német többé Linzingen tábornok, a világháború egyik legnagyobb hadvezére és nem jut hely többé a németek sorában Hühnefeld bárónak, aki örök időkre dícsőséget szerzett a német repülésnek és halálával pecsételte meg heroikus életének nagy tetteit. Ugyanerre a sorsra jut von Mossier, Vilmos császár híres tábornoka, Elzász-Lotharingia utolsó katonai kormányzója és a von Simson-család is, melyben a nagypapa a Birodalmi Törvényszék első elnöke volt és 1870-ben a német államok nevében felelt a koronának.

Tragédiák

Néhány levél már bekövetkezett tragédiákról számol be. Öngyilkosság oldotta meg a hazájuktól megtagadott „nem teljesen árja keresztények” szörnyű problémáját. Más levelekből, kétségbeesett anyák írásából a közelgő öngyilkosság hangulata árad. Azt írják, hogy ha elkövetkezik a menthetetlenül közelgő óra, amikor gyermekeiknek, akik nagyanyjuk zsidó származását nem is sejtik és akik büszkén, lelkesen németek, csak németek, meg kell mondaniuk, hogy nem tartozhatnak a többiek közé, hogy csak türt idegenek abban az országban, melyben évszázadok óta élnek ősök, csak a végső elhatározás adhat menekvést, a gyermekeinkért...

Különösen döbbenetes hatást keltettek egy előkelő düsseldorfi ügyvédnek, Wedell dr.-nak a szavai, aki ugyancsak gomblyukában hordta a vaskereszt szalagját és típusában, hanghordozásában a százszázalékos porost testesítette meg. de ugyancsak odatartozik a „nem teljes árják” közé. Elmondotta, hogy a vidéken az alárendelt hatóságok még a kormány könnyítéseit sem hajtják végre, melyek a háború résztvevőire és áldozataira vonatkoznak és bojkottot szerveznek mindazok ellen, akiknek háborús érdemeikre való tekintettel — még a mostani törvények is meghagyták az egzisztenciális lehetőséget.

Az egyesület elnöke Günther Alexander Katz dr., volt tiszt és nemzeti diákvézer, előkelő porosz bíró ma, rámutatott arra, hogy a „keresztény nem árják” még súlyosabb helyzetben vannak, mint

HALLGASSA MEG ezeket a készülékeket, amelyek a tért áthidalva tisztán és erősen hozzák a legtávolabbi állomásokat.

Standard

zsidó sorstársaik, akikről felekezeti szervezete külföldön és belföldön gondoskodnak, míg a németiségből kitasított keresztények százezrei teljesen magukra maradtak életük, jövőjük nagy tragédiájával.

Papok és hivatalos küldöttek

Egy katolikus pap, Monsignore Lichtenberg, Berlin egyik híres hitzsónoka és egy protestáns lelkész, D. Dreaber, a keresztény felekezetek részéről fejezték ki meghatározó szavakkal együttérzésüket. Az evangélikus pap szerint a különbségtétel a keresztény árja és a keresztény nem árja között vétek a keresztiség szentsége ellen. A katolikus pap pedig a katolikus egyház és a kultúr világ örök háláját ígérte a származási különbségeket nem

ismerő igazi keresztényi gondolat helyreállítói számára.

Az ülésen jelen voltak a kormány és a nemzeti szocialista párt megbízottai.

A valóban meghatározó és meggyőző beszédek után ők is önkéntelenül tapsra verték össze tenyerüket.

Az első gyűlés sikere után remélni lehet, hogy a német kormány rigorozitása megenyhül — mint ahogy sok más jel is arra mutat, hogy a túlzások korának vége van Berlinben, a koncentrációs táborokat föloldoztatják, mert a nagy választási győzelem után nincs többé szükség övátossági intézkedésekre — s a kétmillió problematikus jogu ember teljesen egyenrangúan visszatér a német nemzet közösségébe.

Lelki járványként terjed Romániában a fasizmus — állapítja meg a Viitorul

A kormány ismételten leszögezi, hogy nem fogja tűrni a szélső jobboldal garázdálkodását

Bucuresti-Bukarest, nov. 25. (Az Uj Kelet tud.) A Viitorul mai számában ismét foglalkozik a szélsőjobboldali mozgalmak veszedelmével. A lap, amely a kormány magatartását van hivatva követni, többek között a következőket írja:

A legrutabb szenvedélyekkel és ígérekkel vezeték félre a tömeget a szélső jobboldali szervezetek. Az osztály és a fajgyűlölethöz programot alkotva, kiaknazzák a gazdasági, pénzügyi és erkölcsi válság folytán elkerülhetetlenül előállott elégedetlenséget és lelki jelszavak járványként terjednek. Ha idejében nem lesznek velük szemben okos, energikus és radikális intézkedések foganatosítva, ez a járvány igen veszedelmes következményekkel járhat a fiatal román állam konszolidálására. A jelenlegi kormánynak teljes energiájával kell fellépnie, hogy megállítsa utjában azt az áramlatot, amely idegen az eredetében, idegen

a tendenciában és főleg idegen a titokzatos forrás tekintetében, amelyből anyagi táplálkozik.

Bizonyos megnyilatkozások azt mutatják, hogy a vaskardák készen áll forradalmi jellegű magatartásokra és provokációkra. A szavak erőszakosságát a tettek erőszakossága készül felváltani. A közvéleménynek azonban tudnia kell, hogy a kormány minden intézkedést meg fog tenni, hogy az anarchikus próbálkozásokat letörje és hogy megadja az országnak a nyugalmat, amelyre ma inkább, mint valaha szükség van. Nem fogjuk hagyni, hogy Románia áldozatul essen szubverzív áramlatoknak, anarchikus megmozdulásoknak, bármilyen formában is jelentkezzenek ezek és bárhol is jönnének.

— Szívbetegnek és érelmeszesedésben szenvedőknek a természetes „Ferenc József” keserűviz használata könnyű és pontos bélműködést biztosít.

Az üde nők kedvelt pudere

MBER 26.
élet
ekben:
a Bella
Y HAAS
játéka:
y
ként jelent
ált bennün
nem sajnál
jelentkez
csendörök
posan elker
art a három
dja
ner
akozik
neki. Csalá
pangermán.
rd Cham
egy család
tetni kelle
gy nagy
tisztá ár
Bethmanok
nagyatyját
eszt előhár
utolsó évej
telenül íro
ár.
zban
szág békés
a leszere
zó erőfeszí
ohn angol
házi beszé
tett Ber
vözlik az
k a meg
zést, hogy
közvetlen
okáig. Hí
es megle
vek újabb
Bata"
ők
algálni
egész
n.
szákok
tar

SPORT

Ma délután Kolozsváron CFR—Universitatea

Cluj Kolozsvár, november 25. A nemzeti bajnokság utolsó mérkőzése lesz ma Kolozsváron a bukaresti CFR—Universitatea között. A mérkőzésnek különös érdekességet ad az, hogy amennyiben azt az U megnyeri, csoportjában az első helyre kerül, ami döntő befolyásu lehet a bajnokságra is. A CFR-nek ugyancsak érdeke, hogy helyezését javítson és így minden remény megvan arra, hogy régen látott szép mérkőzést láthatunk a két együttes mai mérkőzése során.

Az Universitatea legutóbbi sikerült felállításban játszik, míg a CFR-t a mérkőzés előtt állítják össze, mely délután 3 órákor kezdődik dr. Morar Teofil nagyváradi bíró vezetése mellett.

Teljes forduló a magyar profiligában. A magyar profiligában ma a következő mérkőzések kerülnek eldöntésre: Hungária—Szeged FC, Budai—III. ker., Phöbus—Ferencváros, Kispeszt—Ujpest Budapest, Somogy—Nemzeti Kaposváron és Boeska—Attila Debrecenben.

Nagyvárádon ma Ripensia—NAC barátságos mérkőzés lesz. Szó van arról, hogy a revánsmérkőzés jövő vasárnap Bukarestben játszák le.

Bécsben az AIK stockholmi futbalcsapat az Admirával játszik. A svéd csapat innen Prágába utazik, ahol egy jéghokki meccset fog abszolválni. A futbalcsapat tagjai ugyanis kiváló jéghokkisták.

Berlinban vasárnap a Zugspitzen síbajnoki versenyek lesznek a norvég Birger Ruud részvételével.

London, november 25. November 30-tól december 2-ig Sidneyben Anglia—Ausztrália válogatott tennismérkőzés lesz. Angol részről Hughes, Wilde, Perry és Lee szerepelnek a válogatottban, míg Ausztráliát Crawford, Grath, Hoopman és Quist képviselik.

Newyork, november 25. Az amerikai atlétikai szövetség vélegesítette a méterrendszer versenyeinél.

Párizs, november 25. A francia olimpiai bizottság ötmillió frank állami támogatást kért a legközelebbi olimpiai előkészületeire költségeire.

Lauterbach, a legjobb csehszlovák asztali tenniszjátékos nem vehet részt a párizsi világbajnokságokon, mert szövetsége játékjogát három hónapi időtartamra felfüggesztette.

Bécs, December 2-án az osztrák fővárosban nemzetközi vívóverseny lesz.

Knockout — 40 másodperc alatt. Rio de Janeiróból jelentik, hogy Campolo, Argentína világhírű nehézsúlyú ökölvívó bajnoka, szerdán Islas nevű honfitársával meccseit, akik már a negyedik másodpercben — akaratan kívül — oly erővel ütött le, hogy többé nem tudott magához térni az est folyamán. A közönség dühében parázs tüntetést rendezett a gyorskezü Campolo ellen.

Elegáns hölgy Wimpasing hócipőit visel!

Nae Jonescu

Bucuresti-Bu (Az Uj Kelet) mü vezérekke talta azt a felti a romániai zsi san Nae Jonescu a Cuvantulban nescu, akinek közmert kapelyet biztosított kaban és a pol nek látja, hogy délyek lecsillag bek között kife, a románság egy filozofitának a hasonló jogon mitának. Es ko kedvéért, amely a kormányváltó szagot előntő a kérté mindenne mokratikus lapo nuljanak vissza guknak az irán litikai életben.

KÖZGAZDASÁG

Emelkednek az élelmiszerárak

A megélhetés indexszáma általában süllyedt, miután az élelmiszer emelkedését a ruhaneműk süllyedése ellensúlyozza

Bucuresti-Bukarest, nov. 25. (Az Uj Kelet tud.) A közönség és a piac egyformán tapasztalta, hogy október hó folyamán a napi szükségleti cikkek áraiban rendkívüli nagy árhullámzások voltak. Az élelmiszerek árai rohamosan emelkedtek és általában a megélhetés drágább lett az egész vonalon, csak ruházati cikkekben mutatkozik némiképp áresés, ez azonban onnan származik, hogy az árforgalmi korlátozások következtében a jobbminőségű, tehát drágább ruhaneműk nincsenek a piacon és a belföldi gyengébb minőségű ruha már ennél az oknál fogva is olcsóbb. Az élelmiszerek szeptemberi indexszáma 3717 volt, ami azt jelenti, hogy 1933 szeptember havában 37-szeresen drágább volt az élelmiszer, mint 1916 augusztus havában. Megdrágult a kenyér és megdrágult a hüvelyes, különösen a borsó és a bab.

A ruhaneműek tekintetében az indexszám süllyedt, 40,60-ról 32,26-ra szállt le. Ez azonban csak a belföldi szöveteknél áll, mert a külföldi áruban a drágaság emelkedett. Az indexszám mennyiségbeli csökkenése tehát minőségbeli csökkenést is jelent.

Egyéb cikkekben csak a nyersolaj és a papír ára ment vissza alig észrevehető mértékben, úgy hogy a ruhaneműekkel összevetve az általános megélhetési index végeredményben 33,86 lett, szemben a szeptemberi indexszámmal, amely 35,20. Ha figyelembe vesszük, hogy a svájci frank árfolyama 33 lej körül van, megállapíthatjuk, hogy a megélhetés 2,20 szer drágább ma, mint a háború előtt volt. Ha az indexszámok 220 egységgel lejjebb mennének, akkor nem lehetne többé drágaságról beszélni, ami természetesen nem jelentené azt, hogy a kereseti viszonyok ezzel megjavulnának és az életünk ezzel könnyebb lenne.

hatók az országba. A kormány igyekszik az eddigi nehézségeket kiküszöbölni. A kontingentálási bizottság a jövőben hat napon belül elintézi minden kontingentálási kérvényt.

Az ország kereskedelme és ipara feszült érdeklődéssel várja az új kontingentálási rendelet megjelenését és érdeklődéssel figyeli, melyek lesznek azok a cikkek, amelyek minden nehézség nélkül szabadon lesznek behozhatók az országba.

— Európa 45 millió métermázsával kevesebb búzát importál Amerikából, mint tavaly. Rómából jelentik: A véglegesnek tekinthető becslések szerint az európai országok 1933 évi buzatermése — Oroszország figyelmen kívül hagyásával — 450 millió métermázsára, ami körülbelül tíz százalékkal magasabb az elmúlt évi hozamnál. A tengerentúlról szükséges búzaimport 70 millió métermázsára lesz, szemben az előző évi 115 millióval. Ezzel a tengerentúli országokban 45 millió mázsa európai értékesítésétől estek el.

— A bécsi gazdasági rendőrség erőlyesen fellép a magas kamatok ellen. Bécsből jelentik: A legtöbb hitelzővetkezett már csak 8 és fél — 9 és fél százalékos kamtot számít fel kihitelezési után, ami a múlt évi kamattételekhez képest majdnem 50 százalékos kamattételeklést jelent. A hitelezők szorult helyzetének kihasználása ellen kiadott rendelet következtében a gazdasági rendőrség erőlyesen fellép olyan tudomására jutott eseteknél, ahol túl magas kamatot számítanak.

Vizsgálat a szövetkezetek vezérigazgatója ellen

Bucuresti Bukarest, november 25. Dimitriu munkaügyi miniszter rendeletére ma délelőtt felfüggesztették állásából Mladenatz Grigoret, a szövetkezetek központi vezérigazgatóját. Helyébe Trajan Bulandra igazgatót delegálta a kormány. Mladenatz ellen vizsgálat indult meg.

— Aki gyermekét szereti az Árvagondozó mesedélutánjára elviszi ma d. u. 3 órákor a katolikus gimnáziumba!

Staniol gvári raktár
Lepage CLUJ. Kérjé mintát, árlapot!

Jó tanácsért ne menjén a szomszédokba:

Valodi Franck a hávodaróval!

Ultimátumot kapott a román szövetség a FIFA-tól a Barátky-ügyben

Zürichből érkező távirat szerint a FIFA erőlyes hangu levelet intézett a román szövetséghez, melyben felszólítja, hogy a legrövidebb időn belül rendezze a Hungáriával a Barátky ügyet, mert ellenkező esetben a FIFA kényszerítve lenne radikális intézkedéseket foganatosítani a szabálysértő román szövetség ellen. Az intézkedés nem jelent egyebet, mint azt, hogy a nemzetközi titkárság bojkott alá helyezi Romániát.

Remélhetőleg a szövetség most már véget vet ennek az ország sporttekinetlyét aláadó szabálytalanságnak és utasítani fogja a Crisanat, hogy a Hungáriával szemben vállalt kötelezettségének tegyen eleget, még mielőtt komolyabb szankciók sürgetnék a korrektilikvidálást.

Kiűtötték Lucian Popescu román boxolót az európa bajnoki küzdelmekből

Barcelonából jelentik, hogy a spanyol José Gironnes és a román Lucian Popescu pehelysúlyú európaibajnoki döntő boxmérkőzése a spanyol boxoló kiűtéses győzelmével végződött. Gironnes a hatodik menetben jobbkezes egyenessel kiűtötte ellenfelét, aki csak az első három menetben bizonyult komoly vetélytársnak.

Enyhül a kontingentálási rezsim

Bucuresti-Bukarest, november 25. (Az Uj Kelet tud.) Közgazdasági körökben erősen tartja magát az a hír, hogy a kontingentálási bizottság új meglepetéseket tartogat a kereskedelmi világ számára. Tény az, hogy a kontingentálási bizottság tegnap délelőtt befejezte működését, miután husznapos szünetelés után kezdett el ismét dolgozni. Ez alatt a husz nap alatt a kérvények óriási özöne gyülemlett fel. Ezeket kellett elintézni, ami a tegnapi nap folyamán meg is történt.

Kereskedő körökből szerzett információk szerint a kontingentálási bizottság ezuttal igen belátónak bizonyult a kérelmek elintézésében. Ugylátszik, hogy a kormány új atmoszférát igyekezett teremteni a kereskedelmi életben. Azt remélik a kereskedők, hogy ez az atmoszféra nem fog eloszlani a választatások után sem. A kontingentálási enyhítése általános kereskedői érdekek, amiért minden kereskedelmi terület szüntelenül exponálta magát a

multban. A kontingentálási bizottság egyelőre megint nem működik. Munkabeszüntetése azonban csak ideiglenes jellegű. Allitóltag szó van arról, hogy hétfőn, vagy kedden már megjelenik az új kontingentálási rendelet, ami után a bizottság ismét felveszi a munkát. A legújabbban beérkezett kérvényeket nem intézik el addig, amíg az új kontingentálási rendelet meg nem érkezik, mert a kontingentálási bizottság odáig megy, hogy a régi szigorú kontingentálási rendelet alapján nem akarja már elbírálni a kereskedők kéréseit.

Arról van szó ugyanis, hogy az új rendelet sok cikket kivész a kontingentálási rezsim végleges rendelkezése alól. Természetesen ez nem jelenti a kontingentálási rezsim végleges megszüntetését, ellenben lényeges enyhítést. Azok a cikkek, amelyek a kontingentálás alá tartoznak, illetve amelyeket az új rendelet is meghagy a kontingentálás alatt, könnyűszerrel lesznek behoz-

Nae Jonescu... Mielőtt bármiképpen csak, hogy nem... ni a román közv... torait a Sarinda... lapokról, de én... ben egy zsidó sz... ket mondtam r... szobakerült a D... vánom, hogy egy... ill jogában a zsi... vagy neki politik... a jog nem illeti... mil zsidó szerkes... egy konfuzus den... szöfölképpen kont... atosság parancs... ven, a zsidók p... prédikáltak és p... va saját zsidóság... tatosság parancs... az urak ne üssék... nimes mit keresi... még Onnel is" so... voltam. S ha ezek... mit keresniök a z... kevésbé van hely... ban, amely a rom... önleges struktura... törekvéseinek kife... Am ha ebben a... zünk, testvériesen... gény zsidók mit ké... ben. Miért kell az... tannia annak, hogy... gát megtagadó egy... nak titulálja maga... litikában ariválhas... Filoz... szemé

Nae Jonescu: Véget kell vetni a zsidó asszimiláció gyászos komédiájának

A Cuvantul főszerkesztőjének feltűnést keltő válasza egy zsidó nemzeti alapon álló barátiának hozzáintézett levelére

A zsidókérdés a nagy román nyilvánosság előtt

Bucuresti-Bukarest, november 25. (Az Új Kelet tud.) „Örök bünbak” című vezércikke ismertette és kommentálta azt a feltűnést keltő cikket, amely a romániai zsidókérdéssel kapcsolatosan Nae Jonescu főszerkesztő tollából a Cuvantul-ban látott napvilágot. Jonescu, akinek felsőbb körökhöz való közismert kapcsolatai különleges helyet biztosítottak a román publicisztikában és a politikai életben, szükségesnek látja, hogy történetjék valami a kedélyek lecsillapítása érdekében. Egyebek között kifejtette cikkében, hogy ha a románság egyik részének joga van filozofizálni, a másik részének hasonló jogon vallhatja magát antiszemitának. És konkluzióképpen a béke kedvéért, amelyet alaposan megzavart a kormányváltás alkalmával az országot elöntött antiszemita hullám, — kérte mindenekelőtt is, hogy a demokratikus lapok élén álló zsidók vonuljanak vissza és ne arrogálják maguknak az irányítás jogát a román politikai életben.

A román közvélemény zsidó inspirátorai

Nae Jonescu cikke igen érdekes polémiára adott alkalmat. A. L. Zisu, a jelenleg Berlinben élő romániai zsidó nagyiparos, akit régebbi barátság szálai fűznek Jonescuhoz, levelet írt hozzá, amelyben felgöngyölíti a zsidó kérdés és a romániai zsidóság politikai orientálódásának egész kérdéskomplexumát. Zisu többek között ezeket írta:

„Mielőtt bármit is mondanék: nemcsak, hogy nem akarom védelembe venni a román közvélemény zsidó inspirátorait a Sarindar ucai demokratikus lapokról, de én voltam az, aki 1931-ben egy zsidó szövekről a következőket mondtam rólok: „... és miután szöbakerült a Dimineata, tisztáznai kívánom, hogy egy román lapnak nem áll jogában a zsidók nevében beszélni, vagy neki politikai leckéket adni. Ez a jog nem illet meg még a lap vezetőit zsidó szerkesztőit sem, mert ezek egy konfuzus demokratikus és egy hasonlóképpen konfuzus szocializmus nevében a zsidók teljes asszimilálását prédikálták és prédikálják, megtagadván saját zsidóságukat. Az elemi tapintatosság parancsa követeli, hogy ezek az urak ne üssék oda az őrukat, ahol nincs mit keresniük. „Amint látja, én még Önnél is sokkal kategorikusabb voltam. S ha ezeknek az uraknak nincs mit keresniük a zsidó politikában, még kevésbé van helyük a román politikában, amely a román kollektivitás különleges strukturájának és legbensőbb törekvéseinek kifejezése kíván lenni.

Am ha ebben a kérdésben megegyezünk, testvériesen kérdelem öntől: a szegény zsidók mit keresnek ebben a levelemben. Miért kell az ő hátukon végigsattannia annak, hogy két-három, a zsidóságot megtagadó egyén mindenáron román nak titulálja magát, hogy a román politikában ariválhasson.”

Filozemítizmus és antiszemítizmus

Zisu ezután Nae Jonescunak arra a kitételére tér rá, hogy ha a románok egy része lehet filozemita, ugy a másik része lehet antiszemita is. Ez az állítás — írja levelében Zisu — ezerszeresen hamis. A filozemítizmus és antiszemítizmus csak látszólagosan léteznek mint két egymással szembenálló, egyenjogú és egyenlő szabadsággal rendelkező koncepciók. A valóságban a filozemítizmus mindig és mindenütt bizonyos egyének magánügye maradt, amelyet nem szerveztek meg és nem propagáltak, az antiszemítizmus viszont szervezkedik és terjeszkedik, tehát a nyilvánosságra törekszik és agresszív lesz. Azt tehát, ha a románok egy része filozemita érzelmeket táplál lelkében, nem érdekli az államot. De érdekli az államot az antiszemítizmus, amely nyilvánosan dolgozik és amely éppen ezért beavatkozhatik a közrendbe, a köznyugalomba és az állam egyéb kérdéseibe. Éppen ezért nem éppen olyan megengedhetetlen az, ha a demokratikus sajtó figyelmet

követel az antiszemítizmussal szemben, amely ma egészen bizonyosan veszélyes a zsidó polgárok részére és holnap veszélyes lehet az egész román államra. Annál is inkább, minthogy a román antiszemítizmus német társával ellentétben soha nem vette magának azt a szellemi fáradságot, hogy hitet és doktrínát, egy ideológiát építsen fel. A boton és a „jós jidani” kiáltáson túl nem jutott ez a mozgalom, hogy objektíven feltegye a kérdéseket: vajjon a zsidó lényeg be tudja-e fogadni a román ideológiát, kívánatos-e román szempontból a zsidók asszimilálása, vagy pedig etnikai kisebbségnek kell tekinteni őket?; hasznos funkciót töltenek be az államban?; és a kisebbségi

sorsközösségben vajjon nagyobb veszedelem jelentenek az államra, mint a többi kisebbségek?

A Cuvantul teljes terjedelmében leközölte A. L. Zisu megkapóan érdekes és meggyőző okfejtésű irását, amelyet Nae Jonescu az alábbi sorokkal vezetett be: „Régi barátom, A. L. Zisu, a megkapó dialektikai képességekkel rendelkező publicista és a zsidó nacionalizmus merész harcosa küldi nekem az alábbi sorokat. Öszintén örülök annak a megállapításnak hogy a nacionalizmus strukturális kérdéseiben ezáltal is egyetértünk, mindenesetre leközzöljük az alábbi sorokat az al, hogy Zisu okfejtéseire válaszolni fogunk.”

Csupa élet, hangulat, tempó, tánc és zene

A cigánykirály

José Mojica remek filmoperettje a CAPITOL mozgóban.

Vasárnap d. e. 11 órákor is!

Az antiszemita agresszivitás és filozemita passzivitás

Csakugyan a Cuvantul mai számában „Az antiszemita „agresszivitás” és a filozemita „passzivitás” között” címmel Nae Jonescu újabb cikket közöl, amely a Zisu levelére andandó válasz bevezetésének van szánva.

„Nem vártam — írja Nae Jonescu —, hogy néhány nappal ezelőtt írott cikkemre választ fogok kapni. Számításaim szerint ugyanis a zsidók nem válaszolhattak erre az írásra: az asszimilánsok nem, meri okfejtéseimben egyetlen repedés sem volt, amelybe megjegyzéseik életbe kasszálhattak volna. A nacionalisták pedig ugyancsak nem, mert ők csak egy véleményen lehetnek velem. Senki nem próbálta elvitatni állításomat, amely szerint a zsidónak nincs joguk és nincs meg a kvalifikációjuk ahhoz, hogy befolyásolják a román politikai életet. Ebben egyetért velem az én Zisu barátom is. Más kérdés azután a filozemítizmus és antiszemítizmus szembeállításának ügye. Elismerem, hogy filozemítizmus és antiszemítizmus között természetbeni különbségek vannak. Míg az antiszemítizmus természetesen jelenség, amellyel a történelemben minden országban találkozunk, a fejlődés ama fázisában, midőn a földműves gazdaság átér a kapitalista módszerre, addig a filozemítizmus nem egyéb, mint az ugynevezett asszimiláns zsidóknak, akik azt hiszik, hogy beszélhetnek egy más nemzet nevében is, mint a zsidóiban, a szolidaritás kifejezése azon hitorsosakkal szemben akik zsidóságukat soha meg nem tagadták.

Vannak tehát logikai és strukturális különbségek az antiszemítizmus és filozemítizmus fogalmi között. Am ahhoz, hogy az én tézelem megdőljön, szükség volna, hogy igaz legyen az, amit Zisu mond, nevezetesen, hogy az antiszemítizmus agresszív — aktív kifejezési formái szemben a filozemítizmus plátói, passzív jellegű volna. Az antiszemítizmus csakugyan agresszív és erőszakos. Miért ne ismerném el? És ebben áll az ered-

ménytelensége is. Ha Romániában a zsidókérdés létezik, ez javarésben a primitív módszerekkel dolgozó antiszemítizmusnak is tulajdonítható. Ebben bizonyos vagyok. Mint ahogy bizonyos vagyok abban is, hogy a kérdés számára relatíve könnyen lehetne megoldást találni, ha ez Zisura és reám bízna, vagyis egy zsidó nacionalistára és egy román nacionalistára. Am ha Zisunak igaza van, midőn megállapítja, hogy az antiszemítizmus „aktív, nincs igaza, midőn azt állítja, hogy a filozemítizmus nem dolgozik buzogánnyal, de az antiszemítizmus inkább buzogánnyal dolgozik. Ezek azonban metodusbeli kérdések csupán, itt pedig nem a módszerekről van szó, hanem a kérdés megoldási lehetőségeiről. És ha a filozemita sajtó — hogy úgy mondjuk — Németország ellen ingerli a közvéleményt, mert a mai Németország antiszemita, vagy bármily román nemzeti mozgalom ellen fordítja, ha a mögött antiszemítizmust sejt, akkor áll az én tételtem is: hogy a filozemítizmus gyakorlása veszedelemes, mert nemcsak hogy provokál, de egyenesen indokolja is az antiszemítizmus megjelenését. Hogy mi a megoldás? Egyetlenegy: a filozemítizmus eltűnése, azaz: a Mózes felekezeti románok helyébe román állampolgárságu zsidókat kell állítani. Az asszimiláció gyászos komédiájának meg kell szünnie.”

Eddig a cikk, amely jellemző módon világít rá a román közélet szellemi vezetőinek a zsidókérdésben elfoglalt álláspontjára. Nemcsak mi állítjuk immár az asszimiláció veszedelemét, hanem a történelmi fejlődést világosan látó jóhiszemű intellektuelek is. A Nae Jonescu cikkéhez hasonló természetű megnyilatkozások elsősorban adnak komoly alkalmat a nagy román nyilvánosság előtt arra, hogy a zsidókérdést a maga reális kereteibe helyezve tisztító megvitatás tárgyá képezze. Kétségtelen, hogy Nae Jonescu, aki a bukaresti egyetem filozófiai fakultásának tanára, egy senki által el nem vitatott autoritással és jóhiszeműséggel nyul hozzá ehhez a kérdéshez. És egy ilyen vita feltétlenül megnyugtatólag kell hogy hasson a kedélyekre a mai felajzott atmoszférában, amikor az összes, a kormányválság megoldásában csalódott politikai pártok a zsidósággal bórén keresik a vírástálást és a szavazatokat.

Amerikában senki sem tart a japán-amerikai háborútól

London, november 25. A newyorki Evening Post az amerikai hadihajó építéssel kapcsolatban rámutat arra, hogy Amerikában senki sem tart japán-amerikai háborútól. A mostani hajóépítés sokkal inkább az újjaépítés, mint tengeri fegyverkezési program következménye. Az amerikai kormány ezt az utat is felhasználja munkaalkalmak teremtésére és a munkanélküliség enyhítésére.

1933-as karácsonyi

nagy-vásár

Szabó Jenő

Cluj, divatnagyrúházában

Eddig még nem létezett olcsó árakon

- 1 m. Mosott vászon **csak** Lei 13
- 1 m. Tennis flanel **csak** Lei 17
- 1 m. Virágos flanel pongyolára **csak** Lei 29
- 1 ruhára való 3.50 m. cérna-barchet **csak** Lei 95
- 1 m. Sima flanel pastel színekben **csak** Lei 25
- 1 drb. Férfi zefir ing **csak** Lei 98
- 1 drb. Férfi zsebkendő **csak** Lei 7
- Kockás női szövetek métere **csak** Lei 25

Ezek az árak csakis a

karácsonyi vásár

tartamára érvényesek

Szabó Jenő

divatnagyrúháza

CLUJ, Cal. Regele Ferdinand No. 5.

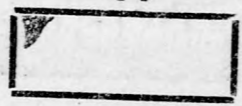
Telefon 479, Telefon

Szörme divatban,

divatszörmekben, olcsóságban a

WEISZ FIVÉREK

szörmeszalón (Gólya palota) vezet.

BZINHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Fischer Annie hangversenye

Tegnap este, pár órára, a legtisztább és legünnepibb művészet vonult be a kolozsvári Magyar Színház színpadára: Fischer Annie, a budapesti Liszt-zongora-verseny győztese, Dohányi mester nagytehetségű, fiatal tanítványa tartotta meg első kolozsvári hangversenyét.

A fiatal művésznő a hozzáfűzőbb várakozásokat is felülmúlta első kolozsvári debütje alkalmával. Fiatalságához mérten olyan éretti, intelligens játékot produkált, amely éppoly elragadó, mint amilyen csodálatraméltó volt.

Technikájának finomságán és erőteljeségén kívül magasfeszültségű belső lelkesültsége és érzelmi odaadása legjellemzőbb vonása interpretáló művészetének.

Nemcsak mestere és ura a zongora-interpretáció terén feltétlenül megkövetelhető virtuozitásnak, hanem kongeniális ujjaköltője, konvulzív érzelmeinek tüzevel átformálója is azoknak a zenedaraboknak, melyeknek mélységét és magasságát érzékeltetni akarta.

Különösen Dohányi zongoradarabjait, Bartók egyik alkotását és Liszt Nászindulóját játszotta olyan tökélyvel, mely előtt a legigényesebb kritikának is a legteljesebb elismeréssel kell meghajolnia.

Utólag lehet vitatkozni azon, hogy az emlékeztetés Liszt versenyen egyes fiatal művészek Fischer Annival egyenértékű játékot produkáltak-e, vagy sem; a tény az, hogy a fiatal művésznő a maga nemében a maga egyéni játékstílusával és tehetségével olyan ekszcitens jelenség, aki nek művésze a múlt század legjobb interpretátorai emlékeztet.

Hogy még nem adott abszolút tökélyt, annak oka nem tehetségének hiányában, hanem kizárólag fiatalágában keresendő. Ez a fiatalág azonban egyelőre nem árt, sőt használ Fischer Anninak, mert bájos és finom exteriőrjét még vonzóbbá teszi.

A nagytehetségű művésznőt a szépségü közönség forró, szüntelen akaró ünneplésben részesítette, úgy hogy a műsoron kívül még egy interpretációval kellett kedveskednie. (s. 1.)

ROMÁN OPERA MŰSORA:

Vasárnap: Denevér.
Hétfőn: Lakmé.
Szerdán: Szókratész a Szerájból.
Pénteken: Álarcosbál.

A temesvári operett társulat heti műsora

Bucu-műsor:
Vasárnap d. u. 3 kor: Tessék beszállni.
Vasárnap d. u. 6 kor: Tessék beszállni.
Vasárnap este fél 9 kor: Tessék beszállni.
Kedden este fél 9 kor: Tessék beszállni.
10-15-20-25-30-45 lej.

Orvosi laboratórium

Ciuj, Calea Regele Ferdinand 33. szám
vizelet, vér, gerincfolyadék, stb. vizsgálására. Vese- és cukorbetegség részére komplett vizsgálatok.

Minden 15 napban indul Konstancából

a Román Hajózási Társaság „Dacia” és „Regele Carol” hajója

PALESZTINA

felé, kirándulókkal és látogatókkal. Kedvező alkalom azoknak számára, akik meg akarják tekinteni a szentföldet, kedvező feltételek és nagyon előnyös árak mellett. Máris jelentkezhettek azok az érdeklődők, akik az 1934 tavaszán megnyíló levantei kiállításra akarnak résztvenni Tel Avivban részletfizetés mellett. Beiratkozások és felvilágosítások végett forduljanak a „Carmel” utazási és turisztikai irodához (Oficiu de Turism si Voiaj) Bucuresti, Str. Gh. Cosbuc No. 4., valamint a vállalat vidéki fiókhivatalaihoz.

ZSIDÓ TESTVÉREK!

Franciaország szabad szelleme nem ismer faji- és valláskülönbséget. Pártolják tehát a francia gyártmányokat és főként a legkiválóbb borotvapengét:

Egyetlen penge sem érte el a

LERECHE

borotvapenge kiváló minőségét! Próbáljátok ki még ma!

Romániai vezérképviselőt:

NARCISSE H. BALTHAZAR

Bukarest, Str. Selari 7.

Szerdán este fél 9 kor: Tessék beszállni.
10-15-20-25-30-45 lej.
Csütörtök este fél 9 kor: Rotschifdök.
Zsidótárgyu operett premierje, 15-20-25-30-45 lej.

ROYAL-MOZGÓ MŰSORA

Ma, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:
A legpazarabb, legrágább világhírnév PAUSOLE KIRÁLY KALANDJAI.
Fősz.: Emil Jannings és 365 felesége, melyek közül mindegyik a világ egy szépségtípusának megtestesítője.
Rendező: Alexis Granovsky. Decorateur: Vertes Marcell. Pierre Louys hasonmái erotikus regénye után. Soha el nem felejthető, ragyogó kiállítás. Algra Sepic francia produkció.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:
Mégis szép az élet. Főszerepekben: Annabella és Gustav Fröhlich, rendezte Fejős Pál.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:
A Maxim vendégei. Elsőrangú Strauss Oszkár operett, főszerepekben: Lee Parry, Johannes Rjemann, Leo Schlezak, Oscar Karlweiss.

Ujdonságok:

valódi arannyal díszített blondel és léckeretek! Nagy választék fénykép és festménykeretekben. Karácsonyi megröndeléseit most adja fel.

Rámagyár, Mintaszalón

v. Bartha Miklós u. 16.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, november 26.

Bukarest, 19,20: Grammofon, 20: Operett, Beszélő újság.
Budapest, 12,20: Pontos idő, 2: Grammofon, 3,45: Zenekari hangv. 4,30: Petőfi: Bolond Istók, 6: Szalózenekar, — 7,20: Vidám csevegés, 7,50: Zongora, — 8,50: Vigjáték, 9,35: Cigányzene, 10,50: Trió.

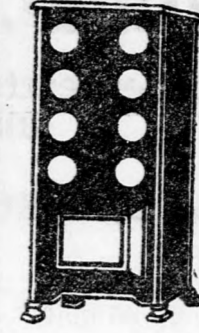
Bécs, 19: Hegedű, cselló és zongora.
Berlín, 20,05: Orgona.
Breslau, 21,15: Hangjáték.
Frankfurt, 19,15: Grammofon.
Königsberg, 20: Opera.
Varsó, 18,40: Szoprán.
Milánó, 20,50: Opera.
Róma, 20,45: Operett.
Prága, 19,30: Opera.
Brünn, 20,20: Szlovák népdalok.
Svájci Aleman Adók, 19,50: Opera.
Svájci Romand Adó, 20,55: Rádiózene.
kar.
Oslo, 19,30: Zongora.
Stockholm, 22: Szórakoztató zene.

Hétfő, november 27.

Bukarest, 20,45: Operett-dalok.
Budapest, 12,05: Zenekari hangv. — 3,30: Diákféltóra, 10,05: Jazz.
Bécs, 20,30: Osztrák népzene.
Breslau, 20,10: Filharmonikus hangv.
Lipcse, 17,20: Beethoven, Schubert változatok.
Varsó, 22: Táncezene.
Milánó, 21,45: Kamarazene.
Prága, 19,25: Oboa, fagot és zongora-verseny.
Kassa, 18,15: Grammofon.
Belgrád, 20,30: Manon c. operája.

FATÜZELÉS

terén vezet a közkedett

'ZEPHIR'

Folytonégő kályha
10 kg. fával fűt egy normál szobát 24 órán át

Szántó Dezső és Fia
redőny és kályhagyár
Oradea

Kérjen díjtalan árjegyzéket!
Lerakat: „Barzel” vaskereskedés.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Fogászok! Az 1923-ban autorizált fogászok, akik a kurzuson nem vettek részt, küldjék be címüket Gránát dentishez Someuta-Mare Jud, Satumare.

Intelligens özvegy asszony, gazdaszozonyak ajánkozik. Kévéssel fizetéssel. Cim: Cal. Reg. Ferdinand 46. özv. Fritz Gyuláné.

Benősülhet leépített (állás nélküli) izr. végzett tisztviselő 37-38 éves magas jó megjelenésű férfi, ki román, magyar, német nyelvet bírja, „Biztos egzisztencia” jelígre.

250-300 ezer lejtel betársulnék oly vállalkozásba, hol 10-12 ezer lejtel kereskedek. Ajánlatokat „Kereskedő” jelígre a kiadóba.

Express libahuscsarnok! ארטה כשר

Jól jegyezze meg ezen hallatlan olcsó árakat és rendeljen:

Füstölt libahuszt kgja 60 lej
Frissen olvasztott libaszir kgja 45 lej
Bőr és haj kgja 36 lej

Friedmann M. Oradea,
Piata Mihai Viteazul II.

Cim: Express libahuscsarnok.

Uj, festett fehér komplett hálószoba berendezés, nagyon szép, olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Két szoba, fürdőszoba belvárosban olcsón kiadó. Irodának, rendelőnek is alkalmas. Cim a kiadóban.

Jobbrendű, jömegjelenésű zsidóleány felvétetik háztartásba és elárúsítónak. Str. Neculcea (Korniss u.) 4.

Aktív társat keresek központban fekvő, egzisztenciát biztosító belvárosi üzlet kibővítéséhez 50-100 ezer lej készpénzzel. Cim a kiadóban.

Eladó két báránybőröszönyeg, tölgyfa-ágy, villanylámpa, csillár, márványlappos tükrös mosdó. Str. Caragiale (Tompa Mihály uca) 1. földszint jobb.

Estélyi, délutáni ruhákat legszebb kivitelben, megelőnyösebb áron készít az „Aliz” divatszalon Str. Baritiu (Malom u.) 16. — Gyermekekrutat, gyermekkabátokat rendkívül olcsón vállalunk.

Két felnőtt és egy nyolcéves gyermek részére keresek csinosan burtozott szobát teljes ellátással. Ajánlatok „Pontos fizető” jelígre a kiadóba.

Kelengyek készítése, függöny és ágyterítő összeállítás, csipkebevarrás, párná montirozás, előrajzolás a legújabb minták szerint legszebben és legolcsóbban Fisch Böske kézimunkaszalonjában Str. Baritiu 16.

„FLORA” KONZERVEK

Követeljék a „Flora” konzerveket!

1933-AS TERMÉS
KAPHATÓ MINDEN FÜSZERKERESKEDESBEN

A F

Auer pro Elster Har dasági bizo ügyi emlék daságpolitil érvek és ad megvilágító melést és fo és nemzeti Meggyőzően a hátrányos utáni békek várnok pusz ben érték a az előnyökk se után, az dása révén re. Kérték, laljon állást vány szellen államot arra régi anarchi zonytalanság tervszerű, sz lö rendre, m hogy az eml sét alapul v társadalmat. egyes államc jon egymás e foglalni az eg az EWAG el lósította, s a is, hogy ugya vállalatit, he zó helyzetbe ben. Uj ipará sőségessé adja nem a védván közérdekhez, ges üzemebbe gazdasági erd mus, sovínizt ré emelt kina falak, nem a kell rombolni ség általános lektiv kielégit tosbab és vltó mely az állar ugy is ledönt Az a nyilvá ezeket a kérd kek, röpiratok lyek a Népszó ványt pro és még soha net masztottak a iránt. A néptó mely eddig hogy fölöttük értó politikus nak, rohamos EWAG így m ben szánthato talajba. Ameddig az szövetségi iro s amig egy né zottsága a kérd adatok beszer nek, a német kielégitő válas ügyminiszter törvényjavasla ta el magát. A EWAG-választ kai magatartá jobboldali elem az elemekből. Hitler-féle nem bomlása után, valamivel esón tikát folytattal kodni a hatalo ha kell, még nyek arán is. energikus kise az EWAG-sajt készült föl a p Október vég vslatat benyujt uj ülészakánal

Október 13. az egy küldöttség nál. A szónok

LIGETI SÁNDOR: A BÜVÖS ERSZÉNY

REGÉNY
41-ik közlemény

6.

Auer professzor, Berliner doktor és Elster Harry a Népszövetség közgazdasági bizottságához intézendő vámrégi emlékiratot is elkészítették. Gazdaságpolitikai, politikai, statisztikai érvek és adatok segítségével alaposan megvilágították minden oldalról a termelést és forgalmat akadályozó vámok és nemzeti vámrendszerek kérdését. Meggyőzően állították szembe azokat a hátrányokat, melyek a világháboru utáni békekötések óta különösen a vámok pusztító rendszere következtében érték a világ gazdaságát, azokkal az előnyökkel, melyek a vámok eltörlése után, az EWAG tervszerű gazdálkodása révén hárulhatnak az emberiségre. Kérték, hogy a Népszövetség foglaljon állást ebben az ügyben a beadvány szellemében, s közzéleljen minden államot arra, hogy közgazdaságát a régi anarchikus rendtelenségből és bizonytalanságból vezesse át a mindenki tervszerű, szervezett munkáján alapuló rendre, mely egyedül alkalmas arra, hogy az emberi szükségletek kielégítését alapul véve, boldogabbá tegye a társadalmat. Szükségtelen, hogy az egyes államok ipara vámokkal barcoljon egymás ellen, szerves egységbe kell foglalni az egész ipari termelést, ahogy az EWAG ezt már jórészt meg is valósította, s akkor lehetetlen lesz úgy is, hogy ugyanazon termékű ág egyes vállalatai, helyesebben üzemei védekező helyzetbe jussanak egymással szemben. Új iparágak fejlesztésének a szükségesség adja meg a jogosultságot, nem a védvám, melynek semmi köze a közérdekekhez, a szükségtelen és felesleges üzemekbe való befektetés pedig gazdasági erópazarlás. A nacionalizmus, sovinizmus által a nemzetek köré emelt kínai falak, különösen a vámfalak, nem állhatnak többé fenn. Le kell rombolni ezeket, mert az emberiség általános életszükségleteinek kollektív kielégítésére törekvés mind tudatosabb és világosabb lesz, s ez az az erő, mely az államok köré emelt falakat egy időre ledönti.

Az a nyilvánosság, ami elé az EWAG ezeket a kérdéseket tárta, az újságírók, röpiratok, könyvek tömege, melyek a Népszövetséghez intézett beadványt pro és kontra tárgyalták, eddig még soha nem ismert érdeklődést támasztottak a közgazdasági problémák iránt. A néptömegek politikai közönye, mely eddig egyedül tette lehetővé, hogy fölöttük a közérdeket meg sem értő politikusok pártkalkulái trónoljanak, rohamosan olvadni kezdett s az EWAG így mind mélyebben és mélyebben szánthatott ebbe az így kínálkozó talajba.

Ameddig azonban a beadvány a népszövetségi irodák labirintusait járta, s amíg egynéhány szakértő fő- és albizottság a kérdéshez szükséges újabb adatok beszerzését tartotta szükségesnek, a német kormány az EWAG nem kielégítő válasza után a Krause pénzügyminiszter által kilátásba helyezett törvényjavaslat benyújtására határozta el magát. A birodalmi gyűlés, az EWAG-választók eddig passzív politikai magatartása folytán, többségében jobboldali elemekből került ki. Azokból az elemekből, melyek a valamikori Hitler-fele nemzeti szocialista párt felbomlása után, külföldi nyomás alatt valamivel csöndesebb és józanabb politikát folytattak, mindenáron ragaszkodni a hatalomhoz, a kormányzathoz, ha kell, még balfele szóló engedelmek árán is. Az egyesült munkáspárt energikus kisebbséget alkotott, s most az EWAG-sajtó nyílt támogatásával készült föl a parlamenti harcra.

Október végére várták a törvényjavaslat benyújtását, a birodalmi gyűlés új ülészakának megnyitása után.

7.

Október 13-án az állami tisztviselők egy küldöttsége jelent meg a kancellárnál. A szónok közölte, hogy a hivatalnokok helyzete tarthatatlan, gondok és elkeseredés lehetetlenné teszik munkájuk nyugodt és kötelességszerű teljesítését, s bár tudomásuk van arról, hogy a kormány törvényjavaslattal készül helyzetük megjavítására, sokan közülük mégis kétségesnek tartják az eredményt. Ismerik az EWAG vezetőségének merev álláspontját, éppen ezért azt kérik a kormánytól, hogy már most folyóison részükre bizonyos gyorssegélyt, mely lehetővé tenné, hogy a törvény megszavazásának és végrehajtásának netaláni késése esetén, szóval a bizonytalanná váló viszonyok közt is valamiképpen javítsanak helyzetükön.

A kancellár, egy diplomata simaságához méltóan kezdte válaszát. Hazafiságukra appellált, tartanak ki rendületlenül, semmi kétség, hogy a kormány elég erős ahhoz, hogy akarát keresztülvigye. De mikor egy hang a küldöttségből ingerülten pozitívumokat kért, nem ígéretet, kiesett szerepből s épp oly ingerülten fakadt ki. Az állam tisztviselőinek nincs joguk, hogy a kormánynak utasításokat adjanak. S nem hajlandó semmiféle presszió alatt cselekedni.

Tovább dörgött volna, ha a küldöttség néhány tagjának különös megmozdulása nem állította volna meg a szóróadatot. Vagy ötven, mikor a kancellári „nincs joguk” szólam elhangzott, katonásan megfordultak s szinte egyforma ütemű lépésekkel hangyták el a fogadó termet.

Az ottmaradtak észrevehető nyugtalansággal néztek utánuk s egy fél percig nem hallatszott más, mint a lépések szőnyegen letompított zaja.

A kancellár felhőrdült a dühtől.
— Kik voltak ezek? Neveket kérek! Titkárnak csemetett.

— Ezek az urak itt maradnak! — parancsolt a belépő titkárnak. — Állapítsa meg, kik távoztak az imént a küldöttség tagjai közül. Jegyezze fel a megjelentek nevét s aztán oszlassa fel ezt a társaságot! Jelentést várok!

Köszönés nélkül távozott dolgozósbaja felé.

Aznap este a közalkalmazottak birodalmi egyesületének berlini központja három napos tüntető sztrájkot határozott el s táviratilag kérte fel a vidéki szervezeteket, hogy a mozgalomhoz csatlakozzanak.

8.

Október 14-én reggel az összes lapok hasábjain keresztül számoltak be az eseményekről s közölték az állami alkalmazottak manifesztumát, melyben az ország lakosságával tudatják a munkabeszüntetést, követelik a kancellár és a kormány visszalépését és felhívják mindenkit, hogy minden lehető eszközzel támogassa ezt az akciót.

Ugyanezen a napon a délben megjelent EWAG-lapok választottak a manifesztumra. Az EWAG igazgatósága és egész testülete meleg rokonszenvvel kíséri a jogos mozgalmat s a munkabeszüntetés egész ideje alatt gondoskodik a köztisztviselők ellátásáról. Az összes áruházak és élelmiszer szétosztó helyek utasítást kaptak, hogy köztisztviselői igazolványra és a családtagok száma szerint megfelelő mennyiségű élelmiszert ingyen szolgáltatassanak ki.

A hivatalokban tényleg megállt a munka. Ilyen sztrájk még nem volt Európában. Az állami gépezet nem járt. A minisztériumokba csak a legmagasabb rangú hivatalnokok, államtitkárok jártak be. Portás helyett őrt álló katonák szalutáltak az érkező miniszternek. Kihalt folyosók, üres munkatermek ásitották rá. Nem lehetett rendelkezni, nem volt kivel rendelkezni. Az első tehetetlenségben minden miniszter a kancellári palotába sietett. Összehívás nélkül is összeültek minisztertanácsra.

(Polytatjuk.)

Az

Állami Osztálysorsjáték II.-ik osztályának

huzásai alkalmával, ameyek

1933. dec. 7—8-án

lesznek,

a sorsjegytulajdonosok közt 2450
nyereményt sorsol ki, több mint

10

millió lej

értékben.

1,000.000 Lei
300.000 Lei
100.000 Lei

Két nyeremény á 50.000 Lei
Öt nyeremény á 20.000 Lei
Tíz nyeremény á 15.000 Lei

és 2400 más különféle nyeremény.

Ujitsa meg elsőosztályu sorsjegyét!
Vegyen ujat, ha eddig elmulasztotta volna!

Erdély és Bánát hivatalos
főelárusítója:

BANCA ILIESCU
s. a. CLUJ

Főelárusító: „Takarékosság” R1.

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii 23.

A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

A Hachsarah problémái

Irtá: H. W. Goldstein

Az alábbi cikk a németországi hachsarah kérdéseivel foglalkozik, de megállapításai általános érvényűek és különösen ma rendkívül aktuálisak a mi országrészünkben is.

A németországi események úgy hozták magukkal, hogy fiatal emberek ezrei öntönnék ma a hachsarah felé, anélkül, hogy előzetesen informálódtak volna ennek a lépésnek tisztán emberi oldaláról. Nem elég, ha egy szervezet valakinek munkahelyet szerez és az aztán belerohan a nagyvilágba.

Az első feladat a testi, fizikai átalakulás, vagyis a fizikai munkára való meg-edzés. Bele kell szokni, bele kell törni a munkába, hogy az akadémikus és a kereskedő valóban paraszttá, a szellemi munkás valóban kézművéssé alakuljon át. Az orvos és az illetékes chaluac szervezet vezetője már a kezdetben meg tudja állapítani, hogy az illető elég erőse-e a fizikai munkának a végzésére és ki fog-e tudni tartani a munka egyenes voltán. A munkát nem szabad könnyelműen megítélni. A paraszti munkája nyarón igen hosszú, napkelettől napnyugtáig tart. És nincs meg mindenütt a lehetőség, hogy elegendő ivóvizet kapjanak. Ezután jönnek a hosszú esőzések. Mindez azt mutatja, hogy a mezőgazdasági munka igen erős energiát igényel, különösen az első időben, hogy az ember végig ki tudjon tartani.

A szellemi hachsarah

A fizikai átalakulás azonban nem elég. A munkámód teljes megváltozása a hácn sárában együtt jár egy szellemi átalakulással is, mely sokak számára igen nehéz feladat. A szellemi hachsarah teszi alkalmassá az embert Palesztina megváltozott életére, annak adottságaira és körülményeire. Emellett nem szabad elfelejtenünk és bagatelizálnunk, hogy mit ad fel a nyugati ember, amikor elhatározza, hogy népe szolgálatába szegődik és munkájával segíti elő az országot felépíteni. A nyugateurópai civilizáció momentumai mellett a német chaluac öntudatlanul is el kell hogy dobja azt a gondolatvilágot, melyet az iskolából és a szülőházból hozott magával.

Egészen külön problémát képez — különösen a német zsidó ifju számára, a kibucba, a kollektivumba, a közösség életébe való beilleszkedés és begyökeresződés kérdése. A kibucban az egyén, az individuum, legalább is formailag megszűnik. Az ideológiai beilleszkedés mellett a véletlen játssza itt a főszerepet. Palesztinába jövőnk egy olyan körbe, melyet leggyakrabban emberileg nem ismerünk, azal együtt élni és együtt dolgozni. Ha a véletlen úgy hozza magával, hogy nem találunk kapcsolatot ezzel az élettel, úgy a fizikai munka is igen nehéz és fárasztó mindaddig, amíg a közösséghez való lelki tartozás ki nem fejlődik.

Ha egy nyugati zsidó cionista lesz, akkor elhatározza, hogy az összes különbözőségeket, melyek közté és a keleti zsidó között fenállanak, egyesíti, illetve megszünteti, hogy egész zsidóvá, vagyis egész cionistává váljon. A nyugati zsidóság egy része keresi is az utat, hogy amennyire csak lehet asszimilálódjon a keleti zsidó tipushoz, mert benne a par excellence zsidó típust látja. A keleti zsidók rendszerint egészen másképp viselkednek. És itt nem azokról a keleti zsidókról beszélek, kik már Németországban nőttek fel és teljesen feloldódtak az idegen kultúrában. A keleti zsidó különös tragédiája, hogy nem akarja elismerni a német zsidót. Az emberek temperamentuma és mentalitása különböző. A vendégnepek mástermészetű fejlődése nem haladt el rajtunk nyom nélkül. Ezek a különbségek azonban csöppet sem ártalmasak, ha az egyes csoportok megkísérlik ezeket a különbségeket a közösség előnyére kihasználni és főleg, ha ezt meg is tudja valósítani, ami érzéktől és megértéstől függ. Mindaddig azonban míg a kollekti-

vum tagjainak teljes kiegyenlítésére van szigorúan beállítva, addig nem lehet ki-elégítő eredményt elérni. Csak akkor, ha a kollektivum minden egyes tagja büszke arra, amit tud és amit a közösség számára magával hozott és csak akkor, ha az egyik a másikat, mint egyént is respektálni tudja, csak akkor érheti el a közösség a kívánt eredményt.

A nő és a hachsarah

És itt külön kell foglalkozni a nő, vagyis a leány kérdéseivel, aki magára vállalja a feladatot, hogy a hachsarah, majd később Palesztinában dolgozzék és munkájával népet és annak országát szolgálja. Azt teheti, ami a nő hivatása és feladatköre más képe parasztnál: a gazdaságban, a háiban és az udvarban. Erre a legtöbb esetben fizikailag alkalmas is, de el kell készülnie arra, hogy a mezőn is dolgozzék a házi teendők mellett. Érdekes megfigyelni, hogy a leányok egy bizonyos korban azon vannak, hogy úgy dolgozzanak, mint a férfiak, vagy

is a legnehezebb fizikai munkát akarják végezni. Itt feltétlenül tekintőbe kell venni a nő biológiai strukturáját, mely nem mindig engedi meg az erőlködő, intenzív munkát. Ezt sem a lányok, de sok esetben a chaluacnevelő szervezetek sem veszik mindig tekintőbe.

A közösség feladata, hogy helyes munkamegosztást hozhasson meg a nők és a férfiak között. Nem szabad megengednie, hogy a helytelenül értelmezett emancipációs törekvések talzásokra vezessenek.

Egyik nagy és eddig megoldatlan problémánk: a férfi viszonya a nőhöz a kvaciában, a közösségben és azon keresztül egész Palesztinában. Műtán a legtöbb helyen sokkal több a férfi, mint a nő a kolonizáción, sokak számára igen nehéz kiválasztani a későbbi életársat. És itt a személyi kérdéseknek legfontosabbjika merül fel: a jövőalapítás kérdése.

Eppen a hachsarah idejében, amikor el kell dönteni a régi milióval való teljes szakítást, játszik nagy szerepet ez a kérdés különösen azok számára, akik már nem olyan fiatalok. Minden chaluacnak az alijah előtt kell eldöntenie ezt a kérdést, mert csak egészen kevesen képesek arra, hogy a problémát Palesztinában pozitíve tudják megoldani.

Felhívás az erdélyi WIZO összes csoportjaihoz!

1. Országos megbeszélés

Közöljük az összes csoportokkal, hogy december 25-én Nagyváradon országos WIZO-megbeszélést tartunk, amelynek tárgysorozata a WIZO szervezetének ismertetése világlátásban, Palesztinában és Erdélyben lesz. Összejövetelünk főcélja, intern szervezeti kérdéseink megbeszélése, a produktív munka irányának megvitatása, egy szisztematikus propagandaterv kidolgozása.

Reméljük, hogy ez alkalommal az összes csoportok számosan képviseltetni fogják magukat és hogy a megbeszéléssel kapcsolatban tervezett ismerkedési estélyen összes WIZO-testvéreink jól fogják magukat érezni.

Utazási kedvezményekre vonatkozólag felhívjuk a csoportok figyelmét az Uj Korban és Uj Keletben megjelenő közleményekre, műtán ugyancsak karácsonykor és ugyancsak Váradon a Zs. N. Sz. NIB gyűlést tart és az összes utazásra vonatkozó tudnivalókat a Zs. N. Sz. fogja közlé tenni és a helyesorsorokkal tudatni. Elszállásolást igen korlátozott számban tud csak vállalni a váradi WIZO-csoport, de módjukban van egészen olcsó szállodai szobákat lefoglalni. Az összes illyenszerű kérésrel kérjük a váradi WIZO-csoport elnöknőjéhez, dr. Markovits Ignácné, Oradea Str. Pavel 7. címre fordulni.

2. KKL kimutatás

Kérjük az összes csoportokat, hogy a legutóbbi temesvári országos konferenciánk határozatahoz híven, valamint a prágai világkonferencia határozatait értelmében pontos kimutatást készítsenek a WIZO által a KKL részére teljesített munka eredményéről. Kérjük, hogy ezeket az adatokat nekünk havonta beküldeni sziveskedjenek és mostan pedig egy összefoglaló kimutatásban pótlólag ez év kezdetétől, azaz hogy zsidó új évtől október végéig összeállítani és beküldeni.

Ezekre az adatokra sürgősen szükségünk van és appellálunk lelkiismeretes, segítők, hogy ezen kérésünknek pontosan eleget tegyenek.

3. Baby-fehérmű a palesztinai WIZO-intézmények részére

Palesztinából jelentik, hogy baby-fehérműben állandóan nagy hiány van és ezért felszólítjuk az összes csoportokat, hogy a fehérnemű-vasrást továbbra is tartásuk meg vagy vegyék fel programjukba. Az elkészített fehérneműt a temesvári központ gyűjti össze vám és portó megtakarítás céljából és módját fogja eljteni annak, hogy a most oly sűrűn kiutazó turistákkal kijustassa.

A baby-otthonnak a következő fehérneműre van szüksége: párnahuzatok (mértéke 110x90), paplanok (mértéke

200x125).

Az anyák otthonának szüksége van konyhatörülközökre, fehér gyapjú paplanokra (egész vagy fél nagyságban, amelyet ott két részre vágunk), flannel és muszlin pelenkákra.

Egyben felhívjuk figyelmüket arra, hogy az általunk már régebben szétküldött fehérnemű szabásminták jelenleg kifogytak, de kívánságokra rövidesen ismét rendelkezésükre fogunk állani.

Rejter Lunka s. k. orsz. ügyvezető.

WIZO-HIREK

Danzig Hillél előadása a kolozsvári WIZO-ban. Folyó hó 21-én, kedden Grün Samuné adott Wizo-teát, melyen nagyon szépszámu hölgyközönség vett részt. A tea keretében Danzig Hillél tartott előadást, melyet Wertheimer Samuné elnök nő vezetett be. Az előadó őszinte, meleg sikert aratot emelkedett stílusú előadásá-

val. Egy legendával kezdte, egy népről mely már csak sirásó tud lenni, csak a halálra tud készülni és irtózik mindentől, ami az akaratot, az életet jelenti. Mikor megjelenik az élet, a megújulás hírnöke, őt is halottas dalokkal fogadják. A nép a zsidó nép, a hírnök Herzl, az élet a cionizmus. Poetikus hasonlatok

és történelmi példák színesítették az előadást. Beszéde végén Thomas Mann bíbeli regényének egyik fejezetéből kiindulva hivatásukra emlékezteti a zsidó anyákat, hogy legyenek méltók a történelmi időkhöz, amint hogy a zsidó nő mindig hivatást teljesített a nép életében. A tea délután meleg hangulatban ért véget. Folyó hó 28-án, kedden Adler Sámuelné adja a Wizo-teát, amelyen Kasziner Rezső tart előadást. (W—)

WIZO-élet Szatmáron. A nemrég újított szervezett szatmári WIZO csoport a legnagyobb agilitással kezdett téli munkaprogramjának megvalósításához. Egyenlőre hetenként előadással egybekötött teát rendez, amely rendezvények a zsidókultúra és a NIZO eszme népszerűsítésének ügyét egyaránt szolgálják és új tagok szerzésére is alkalmasak. Az elmúlt heti WIZO teát Gerő Sándorné adta lakásán. Ez alkalommal Kertész Ferencné olvasta fel Graetznek Juda Halévről szóló fejezetét igen élvezetes módon, majd Csengeri Mayer Mihály néne kélt néhány klasszikus darabot a tőle már megszokott rutinnal. Terbe van véve rövidesen egy nagyobb szabású nyilvános rendezvény, melynek előkészítésén most dolgoznak a megfelelő bizottságok.

WIZO-élet Szigeten. Alig néhány hete annak, hogy Máramaroszigeten megalakult a WIZO és a Young-Wizo. E néhány hét azonban elegendő volt ahhoz, hogy egy intenzív és lendületes Wizo-munka bontakozzék ki ebben a városban, ahol éveken át hiába próbáltuk megszervezni a Wizot. Az elmúlt vasárnap a Young-Wizo rendezett nagyszerű kultürestet, melyen a cionista helyiesoport és az ifjusági szervezetek vezetőin kívül igen sok vendég vett részt. Ringler Gitta a Young Wizo ügyvezetője a zsidó történelem bibliai korszakát ismertette és analízálta pompásan felépített előadásában. Izsák Margit a népi regenerálódás processzusáról beszélt rendkívül hatásosan és a szellemi megújulás fázisait vázolta Achad-Haamig aki új irányt szabott a későbbi fejlődésnek. Ismertette Achad-Haam életét és kulturreionizmusának lényegét. Fuchs Manó, Morris Rosenfeld költészetét ismertette megkapó előadásban, míg dr. Perl Gizella a nagy költő egyik versét szavalta el eredeti jiddisben kiforrott művészettel. Dr. Fried Ábrahám és dr. Krausz Ferenc a szigeti cionisták elismerését fejezték ki a Young-Wizo munkája fölött. A legközelebbi vasárnap a Wizo-csoport rendez nagyszabású kultürestet, mely iránt élénk érdeklődés nyilvánul meg. A szigeti Wizo legutóbbi összejövetelén dr. Danzig Samuné, a csoport elnöknője vázolta azokat a feladatokokat és célkitűzéseket, melyek a szigeti Wizora várnak. Ezután dr. Perl Gizella ügyvezető Leo Motzkinről emlékezett meg kegyeletes szavakkal, melyeket állva hallgattak végig a hölgyek. Ugyanezen a gyűlésen a Wizo KKL bizottsága egyhangulag dr. Fried Ábrahámot választotta meg, míg a helyi Palesztina-Bizottságba dr. Danzig Samunét és Harmath Jenőnt delegálták.

WIZO-élet Temesváron

A gyárvarosi WIZO csoport a héten nov. 13-án Dr. Nové Sándorné lakásán tartotta meg heti összejövetelét. Handler Else tartott előadást és Taub Ábrahámé Lion Feudtzwanger most megjelent Berthold Oppenheim című könyvéről ismertetőt olvasott fel.

A belvárosi csoport kedden Lux Gézané lakásán gyűlt össze a rendes heti cirkulare. Giszkalay János volt az előadó.

A józsefvárosi csoport Györiné lakásán tartotta meg cirklijét. Handler Else volt az előadó.

Szerdán este WIZO dients volt. Minden harmadik szerdán a WIZO tart dientset. Ez alkalommal Handler Else tartott előadást.

A temesvári „Bnot-Cion“ WIZO leány csoport folyó hó 12-én vasárnap délután 3 órakor tartotta meg rendes gyűlését a Hanoár otthonban. A revüű Friedmann Edith titkár tartotta. A heti szidrátdig Glückmann Hajnal ismertette.

HIL

Jugoszlávia ör Franciarszágtól fe Rómából jelentik: A vial gazdasági válság cikkében azt állítják, hogy utaztassa el p rízsba, majd csak ak aki megnyitja ersz nek. A lap a további Jugoszlávia óriási ö verkezési cöljaira F ezek a kölcsönök g ellenére sem voltak a kormányok hatal

Kis hírek Hit Berlinből jelentik: levő Köln cirkáló e szági Tarante kikötő nyol partok felé. A denzban közösgtaná gyal-német összecsa választó életét veszt lapotban kerültek k országgi gyémántkös zeti alapra készül he nesen Délafrikából gozni való nyersany ajárt Berlinben a b s állami támogatást nyolításához.

Maradéko

STE

Cluj, Regele F

A havannai kor delt Angliában. Pár Chicago Tribune tá vanni kormány tar ehárrai útegeket ren

Megkoszorútták rá, Párizsból jelentí tai a volt miniszter fordulóján megkoszo voltak az aktuális tö Pietri, Pétaín marsa nok.

Segyön egy pró fonségeben

Septim csoport

Ezerkilencszáztékü a svájci jegyba Bernből jelentik: aranyállománya 1982 értékü. A bankjegye dezete 93,42 százalék.

Mussolini kiha Avenol népszövetségi jelentik: Mussolini k Avenol népszövetségi vele azokról az intéz lehetővé tennék a né ködés további munká kereteken belül.

Akinek a gyom megrekedt, mája meg gya nincs, emésztése fehéressárga, annak természetesen „Ferenc” rendbehozza az emés zetet teremt. Kórház ismerik, hogy a Fere és kellemes hatása k használatra rendkivü

Óriási hajótüz s Londonból jelentik: a gyobb kikötőjében, a ban veszedelmes tüz tonnás „Jamaica Pro dig még ismeretlen o egész éjszaka magas zet, amely a jelek sz kamráiban keletkez órákban tudták elolt többszáz tüzoltó, har több tüzoltóhajó dolgo tán. Kilenc óra ho megfeszített munká vá akadályozta a tűz ter

HIREK

— Jugoszlávia óriási összegeket kapott Franciaországtól fegyverkezési céljaira. Rómából jelentik: A Tribuna a jugoszláviai gazdasági válság ügyével foglalkozó cikkében azt ajánlja Jugoszláviának, hogy utaztassa el pénzügyminiszterét Párizsba, majd csak akad ezután is valaki, aki megnyitja erszényét a szövetségesnek. A lap a továbbiakban leszögezi, hogy Jugoszlávia óriási összegeket kapott fegyverkezési céljaira Franciaországból, de ezek a kölcsönök gigászi arányú összegek ellenére sem voltak arra elegendők, hogy a kormányok hatalmát megszilárdítsák.

— Kis hírek Hitler Németországból. Berlinből jelentik: A világkörüli uton levő Köln cirkáló elhagyta a délolaszországi Tarante kikötőjét s elindult a spanyol partok felé. A lengyelországi Graudenzban közéleti választásokon lengyel-német összecsapás során egy német választó életét vesztette, ketten súlyos állapotban kerültek kórházba. — A németországi gyémántkőszűrő ipar szövetségi alapra készül helyezkedni, hogy egyes Délafrikából vásárolhassa a feldolgozni való nyersanyagot. Egy küldetés eljárt Berlinben a birodalmi kormánytól s állami támogatást kért az akció lebonyolításához.

Maradékok olesón a

STEA-nál

Cluj, Regele Ferdinand 9.

— A havannai kormány tankokat rendelt Angliában. Párizsból jelentik: A Chicago Tribune távirata szerint a havannai kormány tankokat és repülőgépeket rendelni kíván Angliában.

— Megkoszorúzták Clemenceau szobrát, Párizsból jelentik: Clemenceau barátai a volt miniszterelnök halálának évfordulóján megkoszorúzták szobrát. Ott voltak az aktusnál többek között Tardieu, Petri, Pétain marsall és Mordac tábornok.

*Segyön egy próbát a híressé
fenségesen illatosított
Germandrée
szappannal*

— Ezerkilencszáznyolcvankét frank értékű a svájci jegybank aranyállománya. Bernből jelentik: A svájci jegybank aranyállománya 1982 millió svájci frank értékű. A bankjegyek arany és devizafedezete 93.42 százalék.

— Mussolini kihallgatáson fogadta Avenol népszövetségi főtitkárát. Rómából jelentik: Mussolini kihallgatáson fogadta Avenol népszövetségi főtitkárát s tárgyalt vele azokról az intézkedésekről, amelyek lehetővé tennék a nemzetközi együttműködés további munkáját a népszövetségi kereteken belül.

— Akinek a gyomra fáj, bélműködése megrekedt, mája megnagyobbodott, étvágya nincs, emésztése elgyengül, nyelve fehéressárga, annak naponta egy pohár természetes „Ferene József” keserűvizet rendelje az emésztését és jó közérzetet terem. Kórházi bizonyítványok elismerik, hogy a Ferene József víz biztos és kellemes hatása következtében állandó használatra rendkívül alkalmas.

— Óriási hajótűz a londoni kikötőben. Londonból jelentik: London egyik legnagyobb kikötőjében, az East India Dockban veszedelmes tűz pusztított. A 10,500 tonnás „Jamaica Produce” tehergőzös eddig még ismeretlen okokból kigyulladt s egész éjszaka magas lánggal égett. A tüzet, amely a jelek szerint a gőzös szénkamrában keletkezett, csak a reggeli órákban tudták eloltani. Egész éjszaka több száz tüzoltó, harminc szivattyú és több tüzoltóhajó dolgozott a lángok elfojtásán. Kilenc óra hosszat tartott, amíg megfeszített munkával végre megtudták akadályozni a tűz terjedését.

— Tűz a bécsi Arbeiterzeitung palotájában. Bécsből jelentik: Az Arbeiterzeitung palotájában tűz ütött ki a Vorwärts nyomdában. Takarítás közben a forrópung felhevített viasz, amikor szétfolytatta a padlón, lángrobbantotta a padlódeszkát s a nyitott ajtók révén előállt légvonal percek alatt az egész folyosón szétvitte a tüzet. Már-már az a veszedelem fenyegetett, hogy az egész épület lángba borul. A gyorsan kivonult tüzoltók azonban még idejekorán elfojtották a tüzet. Az anyagi kár meglehetősen jelentéktelen. A tüzokozta nagy hőség az Arbeiterzeitung telefonközpontjának kábeldrótjait is megolvasztotta, úgyhogy az egész telefon üzem megbénult.

Selymek új kreációkban, gyári lerakat

STEA-nál

Cluj, Regele Ferdinand 9.

— Elsülyedt egy orosz gőzös. Londonból jelentik: A Szacchalín szigetszoport központi szigetei közelében egy orosz gőzös a viharban elsülyedt. Negyven főnyi legénységéről semmi hír. Már elvesztettek tekintik őket.

— Megalakult Nagykárolyban a Wizo, Reiter Adolfné kezdeményezésére nagy lelkesedéssel megalakult a Wizo nagykárolyi csoportja. Az alakuló gyűlésen melegen ünnepelték dr. Róth Dezsőné az erdélyi Wizo-federáció elnöknőjét, kinek gyönyörű beszédét szünni nem akaró tapsal jutalmazta az egybegyűlt közönség. Dr. Fehér Ferenc üdvözölte elsősorban dr. Róth Dezsőné és a kíséretében lévő dr. Fekete Samuné és dr. Fajánét a szatmári Wizo vezetőségéből.

— Elegáns hölgyek Wimpasing hócipőt viselnek. Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a Wimpasing mai hirdetésére.

— Benschülött-lázadás Groote-szigetén. Londonból jelentik: Az ausztráliai partvidéken fekvő Groote-szigetéről benschülött-lázadást jelentenek. A feketék támadásra készülnek a misszió állomás ellen s a véres harc minden pillanatban kitörhet. A missziós ház lakói már készülnek a védekezésre s az egész épületet drótkadályokkal vették körül. A fellázadt négerök egy rendőrszolgát is megakarnak támadni, amelynek az a megbízatása van, hogy tartóztassa le több benschülöttet, akik néhány nappal ezelőtt meggyilkolták öt japán halászt. A Groote-szigeten épült missziós-állomást négy évvel ezelőtt is megtámadták már a benschülöttök s akkoriban magukkal hurokolták a misszió dolgozóit fehér asszonyokat, lemészárolták őket és szétdarabolták holttestüket szétszórták a missziós ház környékén.

— Páros bridszversenyt rendez az Ujságíró Klub. A bridszjáték olyan nagy népszerűsége tett szert, hogy ma már szinte egyik kötelező formája a társadalmi érintkezésnek. Kolozsvár kissé elmaradt a bridszélet terén a többi erdélyi városok mögött, az Ujságíró Klub azonban itt is lendületet hozott. Látogatott oktató kurzust tartott, majd pedig sorozatos versenyeket rendez. Az első mérkőzés páros verseny lesz, december 10–11-én, a klub helyiségeiben. A nevezési díj személyenként mindössze 60 lej, amiben a kártyapénz is benne van. Ezzel szemben négy értékes ezüst tárgy, mint I. díj, diszkönyvek és töltőtollak, mint II. és III. díjak kerülnek kiosztásra. Nevezni lehet, nem klubtagoknak is, december 8-ig a klub titkárságánál, ahol a verseny részletes feltételei is megtekinthetők.

— Százezer lej egy kiűtött szemért. Brailából jelentik: Maria Babes egyéves kislánynak egy másik gyermek követ kiűtötte a szemét. A kislány apja beperelte kódbaló gyermek apját és a bíróság száz ezer lej kártérítést ítél meg a szülőknek a kislány szeméért.

**Pacura tüzeléseket
készít, meglévő berendezéshez takarékos
porlasztókat**

szállít:

Marko V.

okl. gépészmérnök műszaki irodája,

Cluj,

Colea Reg. Ferdinand 43–45. Telefon 453.

Használja a teljesen ártalmatlan

Dr. Dralle Gelee Malattine- cremet

Bőre szép és bársonyos lesz. Kapható
gyógyszertárakban, drogériákban és par-
fümériákban.

— 25 millió lej árú kukoricát osztanak szét a parasztok között az utépítés béréként. A földművelésügyi minisztérium mintegy 25 millió lej értékű kukoricát vásárolt az elmúlt napokban. Ötvenháromezer szállítás kedvezményt ad a CFR melyet az ország északi részében fognak szétosztani a falusiaknak. A szétosztás szövetkezetek útján történik. A közlekedési minisztérium a közeljövőben megkezd az utak javítását. A munkálatoknál parasztokat fognak alkalmazni, akik fizetésképpen a szövetkezetek útján kukoricát fognak kapni.

Royal Mozgó

Ma, vasárnap:

„Pausole király kalandjai”

Főszerepekben: Emil Jannings és 365 felesége. A legpazarabb, legképrázatosabb filmremekmű. Ez a film vasárnap d. e. 11-kor is fut matiné keretében.

Jón: **SOFOR KISASSZONY.**

— Harakirit követett el egy szerelmes fiatalember. Piatra Neamtól jelentik: Borzalmas módon akart megválni az élettől egy Constantin Ghitoi nevű 19 éves fiú. A fiatalember beleszeretett egy férjes asszonyba, aki nem akarta meghallgatni a szerelmes fiút. Ekkor a szerelmes csalódott fiú leitta magát és elment egy eszmadia nagybátyjához, ahol egy élesre fent árral felmetszette a hátsó agyvelőjét, hogy a belei kifordultak. A szerencsétlen fiút beállították a közeli kórházba, ahol azonnal operációt hajtottak végre rajta, de életbenmaradásához kevés remény van.

Flanellek jők és olesók

STEA-nál

Cluj, Regele Ferdinand 9.

— Harminc milliárd lejt örökölt egy hivatalnok. Newyorkból jelentik: Némregen meghalt Newyorkban egy Frank Volavort nevű dusgazdag ember. Amikor a végrendeletét felbontották, kiderült, hogy a nagy vagyont egyetlen élő rokonára, egy szegény kereskedőre hagyta.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

NAPRÓL NAPRA

A hollywoodi Metro Goldwyn filmgyár filmet készít Puccini Toscájából. A címszerepet a filmen Lily Pons, a newyorki Metropolitan énekesnője játssza. Cavaradossi Ramon Novarro lesz.

Szent Ilona szigetén Napoleon lakóházát restaurálni fogják. Ma gőzös indult utba építőanyagokkal London kikötőjéből a szigetre.

Juhsny, a Kék madár kabaré igazgatója beszünteti a vándorlást. Színházat fog vásárolni Bécsben és az osztrák fővárosban telepszik meg.

Miss Pat Patterson, az ismert londoni színésznő Newyorkba érkezett. A színésznő rövid ideig tartózkodik Newyorkban s tovább utazik Hollywoodba, ahol filmszerződésének kell eleget tennie.

Zefir — — — — — 13 Lei

Flanell — — — — — 17 Lei

STEA-nál

Cluj, Regele Ferdinand 9.

A jövő hét folyamán vállalatba fogják adni 95 budai ház lebontásának munkálatait. Ha a lebontás megtörtént, már csak 27 épület marad a Tabánban, de ezeket is lebontják májusig.

Németh Mária legközelebbi budapesti fellépése az Operában karácsony másodnapján lesz az Ajdában.

Miami egyetemének két tanára, Batten és Svitver azt ajánlják a fogyni akaró nőknek, hogy ugynevezett hipnotikus kúráknak vessék alá magukat. A két tudós szerint elég, ha a női paciensek transzban előírják magatartásukat. A két professzor szerint nem kell semmi finomkodás, egyszerű formulákba lehet foglalni az orvosi rendelkezést. Még részletelni sem kell. Elmondják, hogy kitűnő eredményeket értek el ezzel az egyszerű formulával: Ne egyen zsíros ételeket! Az illetők azután nem éreztek többé kedvet zsíros ételekhez és ezzel lényegesen elősegítették a lefogást. Különösképpen a két tanár fejtegetésej csakis női paciensekre vonatkoznak. Arra sem terjeszkednek ki, vajjon csak ugynevezett jó médiumoknál hatásos-e a legújabb és ha hinni lehet, leghatásosabb fogyókúra.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Herriot a designált francia miniszterelnök

Párizs, nov. 25. Hivatalosan jelentik, hogy Lebrune francia köztársasági elnök a délutáni órákban újabb kihallgatáson fogadta Herriot volt miniszterelnököt és felajánlotta neki a kormányalakítási megbízást.

D'Annunzio súlyos beteg

London, nov. 25. Az Evening News közlése szerint D'Annunzio súlyos betegen fekszik gardo nerivierai villájában.

Fukien délkínai tartomány áttért a szovjet-rendszerre

London, nov. 25. A Times távirata szerint az önállóságot proklamált Fukien délkeletkínai tartomány áttért a szovjet rendszerre. A tanácsköztársaság megalakulását külön manifestumban adták hírül, amelyben egyuttal bejelentették azt is, hogy erőteljes propagandát indítanak a tanácsköztársaságnak egész Kínára történő kiterjesztése irányában. Csang-Kai-Sek marsall a fukien események miatt elrendelte csapatai mozgósítását és megakarja támadni Fukien szovjetkormányt. Nankingban attól tartanak, hogy Japán is közbe fog avatkozni, mert a tartomány területén számos japán él.

Frank német igazságügyminiszter rendeletileg betiltotta a zsidóellenes bojkottot

Berlin, november 25. A nemzeti szociálista német jogászok birodalmi szövetségének hivatalos lapjában dr. Frank igazságügyminiszter rendeletet tesz közzé, melyben megtiltja a szövetség tagjainak, hogy önálló jogpolitikai vagy gazdasági intézkedéseket tegyenek. A rendelet így hangzik: „Ezúton megtiltom az összes vezető hivatalnokoknak és jogászoknak, hogy jog vagy gazdaságpolitikai kérdésben bármilyen módon állást foglaljanak a birodalmi kormány alapelveivel és hivatalos rendelkezéseivel szemben. Megtiltom, hogy direkt vagy indirekt uton továbbfolytassák a bojkottot a zsidó gazdasági vállalatok és ügyvédek ellen. Az ilyen intézkedések újrafelvétele mindenképpen minden körülmények között a birodalmi központi szervek utasításaitól függ.”

Titokzatos repülőgép Párizs tereire a parlamentárizmus megszüntetését követelő röpcédulákat szórt le

Párizs, november 25. A francia főváros levegőterében repülőgép jelent meg, amelynek pilótái politikai tartalmu röpcédulákat vetettek le a gépből Párizs tereire és utcáira. A röpcédulák azt ajánlják a francia népnek,

hogy az összeomlott parlamentárizmus megszüntetését követelje. Még nem sikerült megállapítani a pilóták személyazonosságát és nem találták meg a propagandarepülőgépet sem.

A német kormány demarsot intézett Ausztriához a bajor-osztrák határincidens ügyében

BERLIN, november 25. A bécsi német követ átadta a Dollfuss kormánynak a német birodalmi kormány demarsát, amelyben a reitinslebeni Hindenburg-Hütte közelében síjárórészt német területen agyonlőtt Schumacher bajor katona halála ügyében a tettesek kinyomozását és azok súlyos megbüntetését követeli Ausztriától.

Rendeletilleg tiltottak el Ausztriában december elsejétől január közepéig minden gyűlést

Megkezdették a bajor-osztrák határon történt véres incidens kivizsgálását

Bécs, nov. 25. Az osztrák minisztertanács ülésén elhatározottak rendelet kiadását, amely december elsejétől január közepéig teljes és általános gyűléstiltalmat proklamál. A kormány a rendelettel kifejezésre akarja juttatni a karácsonyi béke szükségességét.

Egyidejű berlini jelentés szerint az osztrák-bajor határvidéken, német területen sigyakorlat közben osztrák Heimwehrek által agyonlőtt Schumacher német katona ügyében a helyszínre kiküldött katonai bizottság megállapította,

hogy a haláloslövést felszólítás nélkül adták le 800 méter távolságból. A jelentés alapján a birodalmi kormány megteszi a szükséges lépéseket Bécsben.

Bécsi jelentés szerint a Kufsteintől északra eső határvidéken megkezdették annak a határincidensnek vizsgálo-bizottság útján történő vizsgálatát, amelynél a német Schumacher sielő katona golyótól találva életét vesztette.

A vizsgálat közben és kedvezőtlen körülmények között folyik.

A szovjet-amerikai szervezet hétszázalékos rubel-kölcsönt bocsát ki Amerikában

Litvinow Newyorkban hajóra szállott Európa felé

Amerikai bankkörökben azt hangoztatják, hogy Roosevelt valutapolitikája veszélyes helyzet felé sodorja Amerikát

Newyork, november 25. Litvinow hajóra szállott Európa felé. Az orosz külügyi népbiztos Moszkvába utazás előtt Olaszországban tesz hivatalos látogatást.

Egyidejű jelentés szerint bankkörökben hangoztatják, hogy az amerikai valutapolitika veszélyes helyzet felé sodorja Amerikát. Roosevelt nem lesz képes hatalmában tartani az aranydollárnál sokkal bonyolultabb árudollárt.

Angol ipari körökben nyugtalansággal fogadják a dollár újabb árzuhanásáról szóló híreket. Attól kell tartani, hogy az amerikai dumping súlyos károkat fog okozni az angliai iparnak.

A lapok értesülései szerint a kormány az angol gazdasági érdekek vé-

delmére már közelebről intézkedéseket fog életbe léptetni. Lényegesen fel fogják emelni az amerikai árucikkekre kivetett behozatali vámokat, míhelyt a fontdollár paritás meghaladja az 5.50 arányszámot.

London, november 25. Az Evening News jelentti a kanadai Ottawából, hogy a kanadai kormány az amerikai dollár újabb árfolyamhanyatlásai miatt pótvámokat kénytelen bevezetni azokra az amerikai importárakra, amelyek gyártása elé Kanadában sem gördülnek akadályok.

A newyorki Evening Post szerint a közelnapokban ki fogják adni Washingtonban a rendeletet többszáz orosz emigráns kutasítása ügyében. A kir-

utasításra kerülő legtöbbje hangos agitátor volt a városokban és az iparvidéken. Egyidejűleg Warnspringből jelentik: Roosevelt elnök kijelentette, hogy Wallace havannai amerikai követ közelebről újra el fogja foglalni régi állását a washingtoni külügyminisztériumban.

Newyork, november 25. Litvinow elutazásával egyidőben a Szovjet-Amerikai Securities Corporation prospektust küldött szét egész Amerikában, amelyben közölte, hogy az amerikai-orosz szervezet hét százalékos rubel-kölcsönt fog kibocsátani, amelyet az Unió törvényei fognak átvenni. A newyorki Wall Street a tranzakcióval helyezkedik, de ennek ellenére valószínű, hogy az orosz kölcsönt sikerülni fog az amerikai piac elhelyezni, mert az amerikai kormány támogatni fogja a kibocsátást. A lapok rámutatnak arra, hogy a kölcsön-kibocsátása újabb dollár romlásat fog előidézni és így az a washingtoni kormány pénzügyi politikájának irányvonalával semmiképpen sem áll ellentétben.

Deficit nélkül zárja mérlegét a CFR

Bucuresti Bukarest, november 25. (Az Uj Kelet ind.) A CFR igazgatósági tanácsa ma ülést tartott, amelyen részvett Fránszovici közlekedésügyi miniszter is. A gyűlésen beérkezett a CFR 1932-33. évi ügyvitelének mérlegét, 216 millió lej erejéig történtek új investíciók és 600 millió lej törlesztett a vasut régi tartozásából. A CFR ennek ellenére is a háború óta először deficit nélkül zárja mérlegét. A vasut anyagi helyzetének feljavulása kétségtelenül az óvatossággal járó javulás javára könyvelhető. 500 millió lej értékben történtek beruházások a vasut saját jövedelméből, ezenkívül 1 milliárd 800 millió lej követel a CFR különböző állami intézetektől.

Rabindranat Tagore barbároknak jelenti ki a náciakat

Bombay, november 25. Rabindranat Tagore, a világhírű költő fogadta ma a sajtó képviselőit, akik előtt érdekes kijelentéseket tett a világpolitikai helyzetről. Kijelentette a költő, hogy a világbeke perspektívái meglehetősen sötétek. A döntő tényezők ugyanis, amelyek a béke helyzetét befolyásolják bizonyos népek kezében vannak, ezek a népek gyakran a pillanat hatása alatt járnak el, szem elől tévesztve az emberi faj szolidaritásának örök törvényeit. A lefegyverezés mindaddig nem lehetséges, amíg a népek vezetői nem kísérik meg erkölcsileg lefegyverezni a világot. Amíg a kedélyek le nem esillapodnak és amíg a megértés szelleme felül nem kerekedik, az állítólagos mai béke csak papíron fog létezni.

Tagore kitért ezután a németországi nemzeti szocialista kormányzati rendszerre is, amelyet rendkívül éles szavakkal ítél el. Tagore felháborodva kelt ki a németországi zsidóüldözések ellen, kijelentette, hogy a náci ember telen és barbár fajzat.

Halálozás. Özv. Schwartz Dávidné, született Herschkovits Gizella 72 éves korában Kolozsváron elhunyt. Kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése november 26-án, vasárnap délután 2 órakor, a Str. Londrei (v. Hosszu u.- 9. szám alatt levő Chevra Kadisa egyetel házából.

FRATERNITAS Körny. és Lapkiadó köznyomása Cluj-Kolozsvár Strada Barab. I. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 972.

Taxa postala
plătiite în nume
No. 224.713-929

da Baron L. Po
Telefon: 9-77.
Havonta 118, n
67re 690, egész
földre: Havonta
félre 6, egész
detések díjszab
KELET" az e
saldóság egyetl
keink utánnyon
rás megjelölésé

Poetica licentia

Néhai való jó
totta a Vojtina
„Költő hazudj
Ez volna a kö
licentia.
De Goga Octa
nem politikus is
litikus. Sőt nem
hanem türelmetl
szíve betegesen
soányzékért.
Es ezért egy
mágának a költ
más normális kö
Még azt sem t
ják...
A kolozsvári
költői és politiku
sebbet állított G
karesti tisztvisel
Ha 7 százaléka
sok lett volna.
De helven...?
Ez még egy
költőnek is sok.
fogja sütni min
Maniu is. Duca i
Cuza is és Codrea
Es ha mindeze
zsidók. Goga mar
resztény román a
Hitler átveheti a
dott Románia fel

A jugoszláviai

Jó egy kicsit k
mikor idehaza m
Például, most
tak egy „konver
nézni azt is köze
A mi konverzi
uj meg uj ádo
bajt hozott rean
ment, a keresked
ipar, a kisipar n
Es a paraszt ez
dogabb, mint az
Nem kap a par
kilo sót, egy rom
vet sem hitelbe.
semmivel sem, n
A jugoszláv pa
enze, miután n
adósságokat véd
akarjuk állítani.
De tovább is
A jugoszláv t
védő a paraszto
tönkretenné.
A romániai kor
adósságra, amit
A jugoszláviai
adósságra terjed
az iparnak nines
Következésképp
kárak a bankokr
hitelt később is k
megfosztva a ke
teltől.
Nem szégyen e
jugoszláviai „kon
és a jelenlegi gaz
bé sértő tehát st
kább kikerülő tör

Baj-e az an

Newyork egyik
lynban két millió
hatalmas város
mint kétszer akko
rest, van egy ke
biztosa, aki ellen
zett a napokban.
A kereskedelm
miatt jelentették
irni, sem olvas
sem töltheti be n
lelős helyét.
A feljelentő az
fabéta köztisztvis
ból.
A feljelentés
ciót okozott, nem
uak egy pillanatu

butorait

tőlünk vásárolja, 3 előnye van:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Készpénzért nagyon olcsón és hitelbe is kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY és RETI
Butorgyár R. T.
Târgu-Mures, Bucuresti, Brasov.